

Banca Națională a Moldovei

Nr. 18-03309/20/46

05.01.2023

Parlamentul Republicii Moldova

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 105,
MD-2004, mun. Chișinău

Conform Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei, Banca Națională a Moldovei întocmește balanța de plăți, poziția investițională internațională și elaborează statistica datoriei externe a Republicii Moldova. În acest context, Vă informăm că cea mai recentă publicație „*Conturile internaționale ale Republicii Moldova în trimestrul III 2022 (date provizorii)*” poate fi consultată în format electronic pe pagina web a BNM urmând referința: <https://www.bnm.md/ro/content/conturile-internationale-ale-republicii-moldova-trimestrul-iii-2022-date-provizorii>

De asemenea, Vă informăm că este disponibilă și publicația „*Conturile internaționale ale Republicii Moldova: anuar statistic 2021*”, care poate fi consultată în format electronic pe pagina-web a BNM urmând referința: <https://www.bnm.md/ro/content/anuarul-statistic-conturile-internationale-ale-republicii-moldova-2021>

Seriile de timp, inclusiv datele pentru trimestrul III 2022 (date provizorii), pot fi accesate în Baza de date interactivă: <http://bnm.md/bdi/>. compartimentul Statistica conturilor internaționale.

Următoarele ediții vor fi publicate pe pagina web a băncii conform calendarului de diseminare a datelor (<http://bnm.md/ro/content/calendar-evenimente-oficiale>) în compartimentul Statistici și Publicații > Conturile internaționale ale Republicii Moldova.

Cu respect,

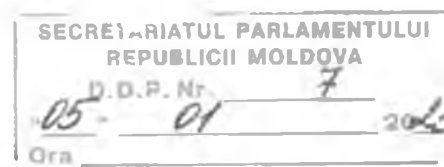
Vladimir MUNTEANU

Prim-viceguvernator

Digitally signed by Munteanu Vladimir
Date: 2023.01.05 11:09:00 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

ex. E. Gonța
tel. 022 82 24 31

Adresa: Bulevardul Grigore Vieru nr. 1, MD-2005, Chișinău, Republica Moldova
Tel: (+373) 22 822 606, Fax: (+373) 22 220 591, email: official@bnm.md, web: www.bnm.md

Conturile internaționale ale Republicii Moldova

balanța de plăți,
poziția investițională internațională și
datoria externă

Trimestrul III 2022
(date provizorii)

CUPRINS

Conturile internaționale ale Republicii Moldova în trimestrul III 2022 (date provizorii)	1
I. Balanța de plăți a Republicii Moldova în trimestrul III 2022 (date provizorii)	4
1. Contul curent	7
1.1. Comerțul exterior cu bunuri	9
a) Structura exportului de bunuri	9
b) Structura importului de bunuri	12
1.2. Balanța serviciilor.....	15
1.3. Balanța veniturilor primare	17
1.4. Balanța veniturilor secundare	18
<i>Remiteri personale (articol suplimentar la balanța de plăți)</i>	<i>20</i>
2. Contul de capital	21
3. Contul financiar	22
II. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova la 30.09.2022	27
III. Datoria externă a Republicii Moldova la 30.09.2022	34
a) Datoria externă publică	37
b) Datoria externă privată	40
IV. Statistica operațiunilor bancare internaționale	42

* În unele cazuri sunt posibile diferențe nesemnificative între totaluri și componentele agregate, explicate prin rotunjirea datelor.

Conturile internaționale ale Republicii Moldova în trimestrul III 2022 (date provizorii)

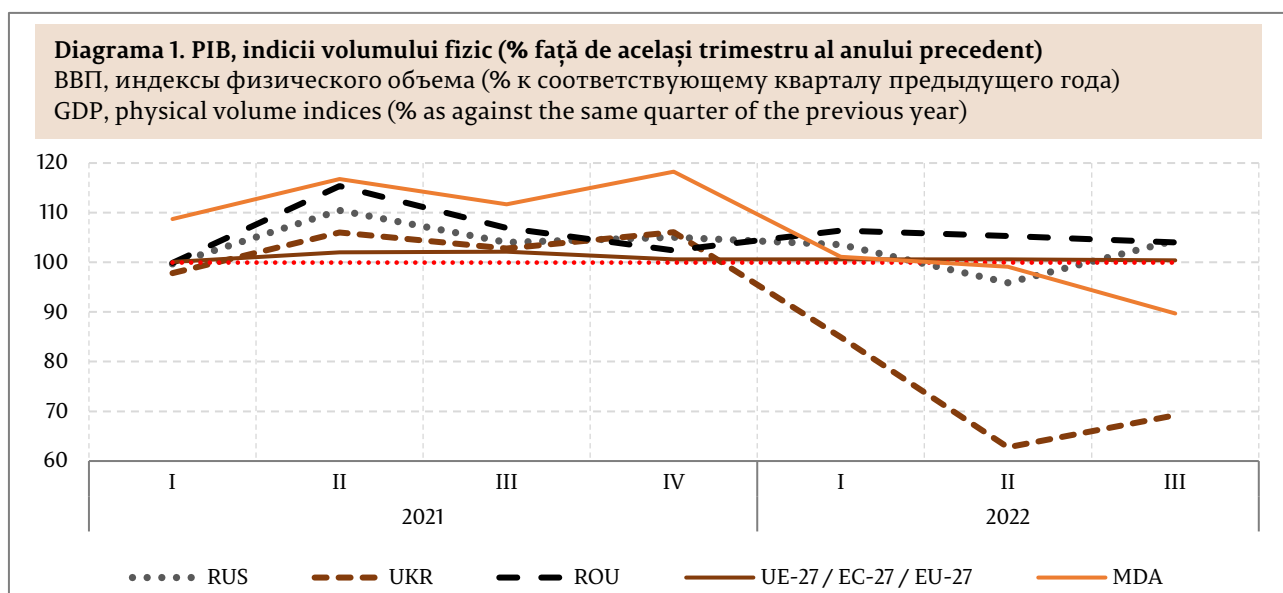
Счета внешнеэкономической деятельности Республики Молдова за III квартал 2022 года (предварительные данные)

International accounts of the Republic of Moldova in Quarter III, 2022 (preliminary data)

CONTEXTUL NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL

În trimestrul III 2022, produsul intern brut al Republicii Moldova s-a diminuat cu 10,3 la sută comparativ cu trimestrul III 2021 (tabelul 1). În contextul situației geopolitice din regiune, economiile partenerilor comerciali ai Republicii Moldova au înregistrat evoluții diferite (diagrama 1).

În trimestrul III 2022, economia Republicii Moldova a marcat o recesiune considerabilă.

Surse: Autoritățile naționale de statistică, OECD.Stat
 Источники: Национальные органы статистики, OECD.Stat
 Sources: National statistical authorities, OECD.Stat

Pe partea resurselor, activitatea economică care a determinat scăderea economică cu 3,5 la sută a fost agricultura, silvicultura și pescuitul. Contribuții negative au avut și comerțul cu ridicata și cu amănuntul (-1,9 la sută), tranzacțiile imobiliare (-1,2 la sută), industria prelucrătoare (-1,2 la sută), precum și alte activități de servicii (-0,5 la sută). Concomitent, activitățile financiare și asigurările, informațiile și comunicațiile, activitățile de cazare și alimentație publică au avut o influență pozitivă asupra evoluției PIB-ului.

Pe partea utilizărilor, la descreșterea PIB-ului au contribuit exportul net de bunuri și servicii – cu 7,5 la sută (consecință a creșterii inferioare a exporturilor față de creșterea importurilor), consumul final al gospodăriilor – cu 5,7 la sută și de formarea brută de capital fix – cu 4,4 la sută.

Tabelul 1. Indicatorii macroeconomici principali ai Republicii Moldova

Основные макроэкономические показатели Республики Молдова

Main macroeconomic indicators of the Republic of Moldova

	2021				2022			2022 I-III
	I	II	III	IV	I*	II*	III	
Produsul intern brut în prețuri curente, mil. lei Валовой внутренний продукт в текущих ценах, млн. MDL Gross domestic product in current prices, MDL mil.	48 074	56 985	70 075	66 736	56 266	64 326	77 179	197 771
Produsul intern brut în prețuri curente, mil. USD Валовой внутренний продукт в текущих ценах, млн. USD Gross domestic product in current prices, US\$ mill.	2 748	3 197	3 936	3 792	3 110	3 417	3 995	10 547
PIB, indicii volumului fizic, % ВВП, индексы физического объема, % GDP, physical volume indices, %	108,7	116,8	111,7	118,3	101,1	99,1	89,7	95,9
Export de bunuri, indicii volumului fizic, % Экспорт товаров, индексы физического объема, % Exports of goods, physical volume indices, %	89,3	118,1	125,9	134,7	142,7	175,9	112,5	
Export de bunuri, indicii valorii unitare, % Экспорт товаров, индексы стоимости единицы, % Exports of goods, unit value indices, %	113,6	110,6	108,1	105,9	108,7	107,9	113,5	
Import de bunuri, indicii volumului fizic, % Импорт товаров, индексы физического объема, % Imports of goods, physical volume indices, %	109,2	143,8	109,1	109,2	103,4	114,5	112,4	
Import de bunuri, indicii valorii unitare, % Импорт товаров, индексы стоимости единицы, % Imports of goods, unit value indices, %	104,1	116,0	115,1	121,6	127,1	117,6	117,4	
Raportul de schimb în comerțul exterior cu bunuri, % Условия внешней торговли, % Terms of trade, %	109,1	95,3	93,9	87,1	85,5	91,8	96,7	
Rata de schimb medie pe perioadă, MDL/USD Средний обменный курс за период, MDL/USD Period average exchange rate, MDL/USD	17,4924	17,8270	17,8042	17,6003	18,0944	18,8261	19,3205	18,7515
Contul curent al balanței de plăți / PIB, % Счёт текущих операций платёжного баланса / ВВП, % Balance of payments current account / GDP, %	-12,5	-15,8	-11,5	-10,6	-17,5	-13,3	-15,5	-15,3
Remiterile personale / PIB, % Личные денежные переводы / ВВП, % Personal remittances / GDP, %	17,1	16,3	13,3	14,4	13,4	15,4	13,4	14,0
Fluxurile de ISD (acumularea netă de pasive) / PIB, % Потоки ПИИ (чистое принятие обязательств) / ВВП, % FDI flows (net incurrence of liabilities) / GDP, %	2,1	2,9	2,4	3,8	6,5	3,6	4,8	4,9

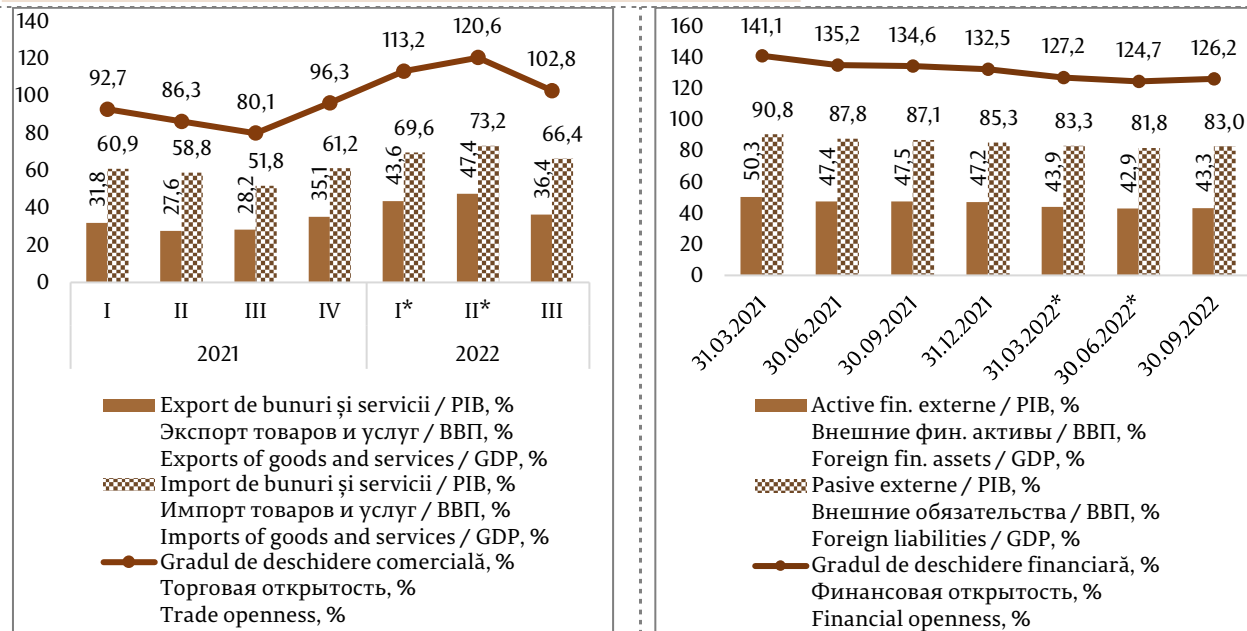
Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS / Источник: НБМ, на основе данных НБС / Source: NBM calculations based on NBS data
 * date revizuite / пересмотренные данные / revised data

În trimestrul III 2022, s-a diminuat deschiderea comercială a economiei, iar deschiderea financiară a crescut.

Diagrama 2. Indicatorii gradului de deschidere a economiei

Показатели открытости экономики

Economic openness indicators

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

I. Balanța de plăți a Republicii Moldova în trimestrul III 2022 (date provizorii)

Платёжный баланс Республики Молдова в III квартале 2022 года (предварительные данные)

Balance of payments of the Republic of Moldova in Quarter III 2022 (preliminary data)

Conform datelor preliminare, în ianuarie – septembrie 2022, deficitul **contului curent** al balanței de plăți a Republicii Moldova s-a majorat considerabil, cu 24,6 la sută, comparativ cu cel înregistrat în perioada similară a anului 2021 și a constituit 1 617,57 mil. USD sau 15,3 la sută raportat la PIB (tabelul 2). Dinamica soldului contului curent, în primele nouă luni ale anului 2022, a fost determinată de majorarea deficitului comerțului exterior cu bunuri, dar și de scăderea substanțială a excedentului veniturilor primare. În același timp, excedentul balanței serviciilor s-a majorat cu 74,4 la sută, însă nu suficient pentru a acoperi pe deplin creșterea deficitului balanței bunurilor și reducerea excedentelor veniturilor primare.

Deficitul comerțului exterior cu *bunuri* înregistrat în balanța de plăți în primele nouă luni ale anului 2022 a constituit 3 516,26 mil. USD, majorându-se cu 13,9 la sută comparativ cu perioada similară a anului precedent, pe seama creșterii mai accentuate a valorii importurilor (+1 553,54 mil. USD) decât a exporturilor (+1 125,46 mil. USD). Creșterea importurilor a fost condiționată de produsele minerale, importul cărora s-a majorat de 2,7 ori față de ianuarie – septembrie 2021, mai mult pe seama prețurilor produselor petroliere decât a volumelor fizice. Exporturile au sporit pe seama majorării exportului de porumb (+301,39 mil. USD), uleiuri din semințe de floarea-soarelui (+230,83 mil. USD), semințe de floarea-soarelui (+195,65 mil. USD).

Excedentul comerțului exterior cu *servicii* a totalizat 631,73 mil. USD, exporturile de servicii au crescut cu 36,7 la sută, iar importurile - cu 20,2 la sută. Majorarea exportului de servicii a fost determinată de creșterea cu 74,4 la sută a serviciilor de călătorii. În particular se remarcă călătoriile personale, exportul cărora a crescut de 2,0 ori, până la 438,50 mil. USD, inclusiv cheltuielile și consumul refugiaților. Călătoriile de afaceri s-au majorat cu 11,4 la sută, până la 109,27 mil. USD. De asemenea, s-a majorat exportul serviciilor de transport, până la 351,86 mil. USD (+47,5 la sută) și a serviciilor de informatică, care au constituit 326,49 mil. USD (+32,7 la sută). În cazul importurilor, majorarea a fost determinată de importul serviciilor de transport în valoare de 397,12 mil. USD (+38,4 la sută), precum și a serviciilor de călătorii în valoare de 320,91 mil. USD (+18,3 la sută).

Excedentul *veniturilor primare* a scăzut semnificativ comparativ cu ianuarie - septembrie 2021 - de 4,6 ori sau până la 40,06 mil. USD. Această evoluție a fost determinată de majorarea cu 30,3 la sută a ieșirilor, în timp ce intrările s-au micșorat cu 0,2 la sută comparativ cu primele nouă luni ale anului 2021. Remunerarea salariaților rezidenți pentru munca prestată patronilor nerezidenți a scăzut cu 2,5 la sută, până la valoarea de 621,22 mil. USD. Veniturile din investiții directe ce revin nerezidenților, au crescut cu 41,1 la sută, în special, datorită majorării de 2,3 ori a profiturilor reinvestite, până la 371,10 mil. USD.

La *veniturile secundare* s-a înregistrat o diminuare a excedentului cu 1,4 la sută comparativ cu primele nouă luni ale anului 2021, până la 1 226,90 mil. USD. Transferurile personale primite din exterior de rezidenți au scăzut cu 2,1 la sută și au constituit 899,56 mil. USD, în timp ce ieșirile acestora s-au majorat de 2,2 ori și au constituit 305,98 mil. USD.

Remiterile personale primite de rezidenții Republicii Moldova, în ianuarie – septembrie 2022, s-au micșorat cu 2,2 la sută comparativ cu perioada similară a anului precedent și au constituit 1 480,79 mil. USD, ceea ce reprezintă 14,0 la sută raportat la PIB.

Contul de capital a consemnat intrări nete de 2,22 mil. USD, în timp ce în primele nouă luni ale anului 2021, s-au înregistrat ieșiri nete de 41,65 mil. USD.

Suma soldurilor contului curent și contului de capital denotă că, drept rezultat al tranzacțiilor curente și de capital ale rezidenților Republicii Moldova cu nerezidenții, **necesarul net de finanțare externă**, în primele nouă luni ale anului 2022 a constituit 1 615,35 mil. USD, ceea ce reprezintă 15,3 la sută raportat la PIB.

În ianuarie – septembrie 2022, **contul financiar** s-a soldat cu intrări nete de capital în valoare de 1 591,14 mil. USD, ca urmare a majorării nete a pasivelor rezidenților față de nerezidenți cu 1 251,04 mil. USD și a scăderii nete a activelor financiare externe ale rezidenților cu 340,10 mil. USD.

Diminuarea netă a **activelor externe**, pe parcursul perioadei ianuarie - septembrie a anului 2022, a fost determinată de micșorarea cu 989,10 mil. USD a activelor sub formă de *numerar și depozite*. Concomitent, s-au înregistrat creșteri ale *activelor de rezervă* cu 522,86 mil. USD și activelor externe ale rezidenților sub formă de *investiții directe* cu 60,25 mil. USD, *împrumuturi* - de 40,69 mil. USD, *credite comerciale și avansuri* - cu 23,84 mil. USD, precum și *investiții de portofoliu* - cu 1,36 mil. USD.

Pasivele externe s-au majorat, în special, datorită creșterii angajamentelor externe sub formă de *investiții directe*, în sumă netă de 515,35 mil. USD. Acest flux a fost determinat în mare parte de reinvestirea profiturilor în sumă de 371,10 mil. USD, dar și de majorarea datoriei față de investitorii străini direcți cu 75,63 mil. USD și a valorii nete a participațiilor la capital și a acțiunilor în proprietatea nerezidenților cu 68,62 mil. USD. La creșterea pasivelor au contribuit și cele sub formă de *împrumuturi*, care s-au majorat cu 438,21 mil. USD, *credite comerciale și avansuri* - cu 216,66 mil. USD, *numerar și depozite* - cu 82,60 mil. USD.

Tabelul 2. Balanța de plăți a Republicii Moldova (MBP6), agregate principale (mil. USD)
 Платёжный баланс Республики Молдова (РПБ6), основные агрегаты (млн. долларов США)
 Balance of payments of the Republic of Moldova (BPM6), main aggregates (US\$ million)

	2021 I	2021 II	2021 III	2021 IV	2022 I*	2022 II*	2022 III	2022 III / 2021 III (%)	2021 I-III	2022 I-III	2022 I-III / 2021 I-III (%)
CONTUL CURENT (CC) СЧЁТ ТЕКУЩИХ ОПЕРАЦИЙ (СТО) CURRENT ACCOUNT (CA)	-342,35	-503,69	-451,92	-401,39	-544,63	-454,74	-618,20	136,8	-1 297,96	-1 617,57	124,6
Bunuri / Товары / Goods	-903,98	-1 113,88	1 070,32	-1 102,03	-975,74	-1 113,46	-1 427,06	133,3	-3 088,18	-3 516,26	113,9
Servicii / Услуги / Services	102,96	117,50	141,74	110,08	168,49	234,28	228,96	161,5	362,20	631,73	174,4
Venituri primare Первичные доходы Primary income	100,26	30,16	53,61	82,24	-1,67	1,62	40,11	74,8	184,03	40,06	21,8
Venituri secundare Вторичные доходы Secondary income	358,41	462,53	423,05	508,32	264,29	422,82	539,79	127,6	1 243,99	1 226,90	98,6
CONTUL DE CAPITAL (CK) СЧЁТ ОПЕРАЦИЙ С КАПИТАЛОМ (СОК) CAPITAL ACCOUNT (KA)	-8,36	-12,84	-20,45	-9,37	-7,26	-1,69	11,17	-	-41,65	2,22	-
Necesarul net de finanțare (CC și CK) Чистое заимствование (СТО и СОК) Net borrowing (CA and KA)	-350,71	-516,53	-472,37	-410,76	-551,89	-456,43	-607,03	128,5	-1 339,61	-1 615,35	120,6
CONTUL FINANCIAR ФИНАНСОВЫЙ СЧЁТ FINANCIAL ACCOUNT	-420,92	-561,97	-401,87	-330,81	-604,05	-460,63	-526,46	131,0	-1 384,76	-1 591,14	114,9
Investiții directe, net Прямые инвестиции, чистые Direct investment, net	-49,96	-110,02	-96,42	-125,56	-186,36	-107,63	-161,11	167,1	-256,40	-455,10	177,5
Investiții de portofoliu, net Портфельные инвестиции, чистые Portfolio investment, net	-0,24	1,96	0,02	-6,67	0,62	0,88	-0,96	-	1,74	0,54	31,0
Derivate financiare, net Производные финансовые инструменты, чистые Financial derivatives, net	-0,17	-0,47	-0,47	-0,36	0,08	-0,54	0,06	-	-1,11	-0,40	36,0
Alte investiții, net Прочие инвестиции, чистые Other investment, net	-335,96	-504,44	-521,62	-170,95	26,57	-600,79	-1 084,82	208,0	-1 362,02	-1 659,04	121,8
Active de rezervă Резервные активы Reserve assets	-34,59	51,00	216,62	-27,27	-444,96	247,45	720,37	332,6	233,03	522,86	224,4
<i>Erori și omisiuni nete</i> <i>Чистые ошибки и пропуски</i> <i>Net errors and omissions</i>	-70,21	-45,44	70,50	79,95	-52,16	-4,20	80,57	114,3	-45,15	24,21	-
Remiteri personale, credit Личные денежные переводы, кредит Personal remittances, credit	469,63	521,47	523,12	545,11	417,77	526,51	536,51	102,6	1 514,22	1 480,79	97,8

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

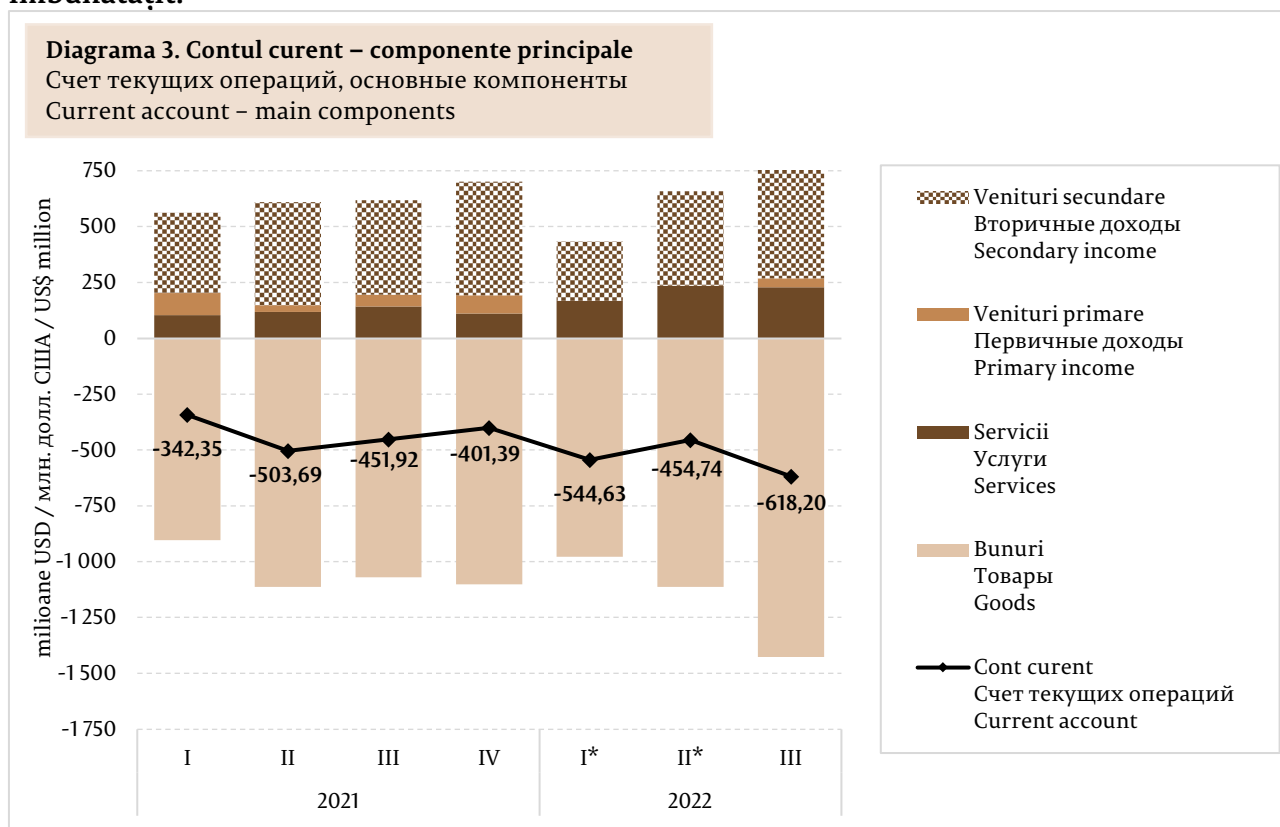
1. Contul curent

Счёт текущих операций

Current account

Conform datelor preliminare, în trimestrul III 2022, deficitul **contului curent** al bilanței de plăți al Republicii Moldova a crescut cu 36,8 la sută comparativ cu cel înregistrat în perioada similară a anului precedent și a constituit 618,20 mil. USD (diagrama 3). Raportul dintre deficitul contului curent și PIB a constituit -15,5 la sută, fiind cu 4,0 p.p. mai mare față de cel consemnat în trimestrul III 2021 (tabelul 3). Această dinamică a fost determinată de sporirea deficitului comerțului exterior cu bunuri, precum și de scăderea soldului pozitiv al bilanței veniturilor primare. În același timp, balanța comerțului exterior servicii și cea a veniturilor secundare s-au îmbunătățit.

Creșterea deficitului de cont curent, în trimestrul III 2022, a fost determinată de sporirea substanțială a deficitului comerțului exterior cu bunuri, precum și de reducerea excedentului veniturilor primare, în timp ce balanța serviciilor și cea a veniturilor secundare s-a îmbunătățit.

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Tabelul 3. Principalele componente ale contului curent al balanței de plăți (MBP6), raportate la PIB, (%)

Основные компоненты текущего счета платежного баланса (РПБ6), % к ВВП

The main components of the BOP current account (BPM6), % to GDP

	2021 I	2021 II	2021 III	2021 IV	2022 I*	2022 II*	2022 III	2022 III / 2021 III (p.p.)	2022 I-III /2021 I- III
Contul curent	-12,5	-15,8	-11,5	-10,6	-17,5	-13,3	-15,5	-4,0	-15,3
Счет текущих операций									
Current account									
Balanța comercială	-29,1	-31,2	-23,6	-26,2	-26,0	-25,7	-30,0	-6,4	-27,3
Торговый баланс									
Trade balance									
Export de bunuri și servicii	31,8	27,6	28,2	35,1	43,6	47,4	36,4	8,2	42,0
Экспорт товаров и услуг									
Exports of goods and services									
Import de bunuri și servicii	60,9	58,8	51,8	61,2	69,6	73,2	66,4	14,6	69,4
Импорт товаров и услуг									
Imports of goods and services									
Balanța veniturilor primare	3,6	0,9	1,4	2,2	-0,1	0,0	1,0	-0,4	0,4
Сальдо первичных доходов									
Primary income balance									
Intrări de venituri primare, din care:	8,5	6,4	5,6	6,7	6,4	6,7	5,6	0,0	6,2
Первичные доходы к получению, в т. ч.:									
Primary income inflow, of which:									
<i>Remunerarea salariaților</i>	8,3	6,1	5,4	6,6	6,3	6,4	5,2	-0,2	5,9
<i>Оплата труда работников</i>									
<i>Compensation of employees</i>									
Ieșiri de venituri primare, din care:	4,8	5,4	4,2	4,5	6,5	6,6	4,6	0,4	5,8
Первичные доходы к выплате, в т. ч.:									
Primary income outflow, of which:									
<i>Venituri din investiții</i>	4,0	4,7	3,5	3,8	5,8	5,9	4,0	0,5	5,1
<i>Инвестиционные доходы</i>									
<i>Investment income</i>									
Balanța veniturilor secundare	13,0	14,5	10,7	13,4	8,5	12,4	13,5	2,8	11,6
Сальдо вторичных доходов									
Secondary income balance									
Intrări de venituri secundare, din care:	15,3	16,5	12,7	15,6	13,9	16,5	16,2	3,5	15,6
Приток вторичных доходов, в т. ч.:									
Secondary income inflow, of which:									
<i>Transferuri personale</i>	9,5	10,5	8,2	8,2	7,6	9,6	8,4	0,2	8,5
<i>Личные трансферты</i>									
<i>Personal transfers</i>									
<i>Cooperarea internațională curentă</i>	1,9	2,3	1,5	4,4	2,7	3,7	4,7	3,2	3,7
<i>Текущие операции в рамках международного сотрудничества</i>									
<i>Current international cooperation</i>									
Ieșiri de venituri secundare	2,2	2,1	2,0	2,2	5,4	4,2	2,7	0,7	4,0
Отток вторичных доходов									
Secondary income outflow									
Contul de capital	-0,3	-0,4	-0,5	-0,2	-0,2	0,0	0,3	-	0,0
Счёт операций с капиталом									
Capital account									
Necesarul net de finanțare (soldul conturilor curent și de capital)	-12,8	-16,2	-12,0	-10,8	-17,7	-13,4	-15,2	-3,2	-15,3
Чистое заимствование (сальдо счёта текущих операций и счета операций с капиталом)									
Net borrowing (current and capital account balance)									

Notă: p.p. – puncte procentuale / Примечание: п.п. – процентные пункты / Note: p.p. – percentage points

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

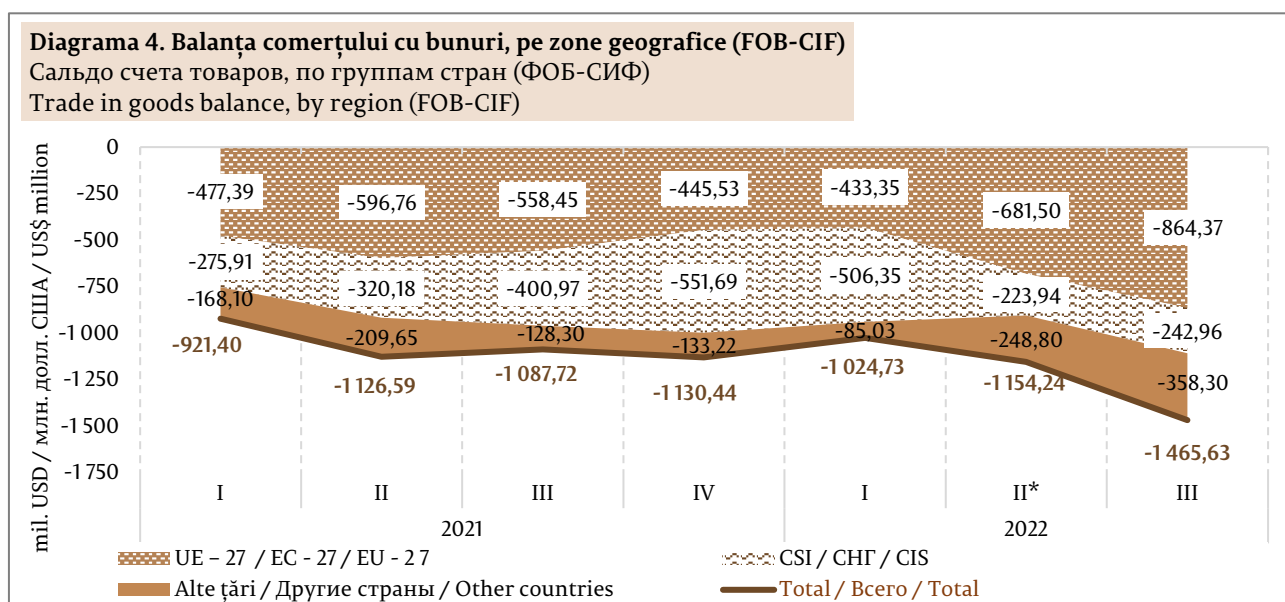
1.1. Comerțul exterior cu bunuri

Внешняя торговля товарами
 External trade in goods

Deficitul *comerțului exterior cu bunuri* conform balanței de plăți a crescut cu 33,3 la sută comparativ cu trimestrul III 2021 și a constituit 1 427,06 mil. USD. Exporturile de bunuri s-au majorat cu 29,2 la sută și au însumat 834,54 mil. USD, iar importurile - cu 31,8 la sută și au constituit 2 261,60 mil. USD.

Din punct de vedere geografic, sporirea deficitului comercial a fost generată, în special, de creșterea deficitului cu UE (+305,92 mil. USD), dar și cu alte țări (+230,00 mil. USD), în timp ce deficitul comercial cu CSI s-a diminuat (-158,01 mil. USD) (diagrama 4).

Deficitul comercial total a crescut, în trimestrul III 2022, ca urmare a majorării deficitului cu țările Uniunii Europene și cu alte țări, în timp ce deficitul cu CSI s-a micșorat comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS / Источник: НБМ, на основе данных НБС / Source: NBM calculations based on NBS data
 * date revizuite / пересмотренные данные / revised data

a) Structura exportului de bunuri

În trimestrul III 2022, creșterea exporturilor de bunuri a fost determinată atât de majorarea prețurilor¹ la *bunurile exportate* (+13,5 la sută), cât și a volumului fizic al acestora (+12,5 la sută). Din punct de vedere geografic, creșterea exporturilor de bunuri a fost determinată de majorarea celor către CSI și UE. Astfel, exporturile de bunuri în CSI au crescut de 2,8 ori (sau +202,33 mil. USD), livrările către UE s-au majorat cu 22,7 la sută (+71,94 mil. USD), iar cele în alte țări s-au diminuat cu 44,0 la sută (-85,63 mil. USD) comparativ cu perioada similară a anului precedent (diagrama 5).

Din perspectiva structurii exporturilor², pe categorii de bunuri, cea mai mare contribuție pozitivă - de 33,1 p.p. - a avut-o exportul de *produse minerale*. Astfel, valoarea acestuia a crescut

¹ Conform indicilor valorii unitare și indicilor volumului fizic la mărfurile exportate, inclusiv bunurile pentru/după prelucrare pentru care nu are loc schimbul dreptului de proprietate.

² Date elaborate de BNM în baza datelor BNS, selecții la export conform datelor declarațiilor vamale, fără bunurile pentru/după prelucrare pentru care nu are loc schimbul dreptului de proprietate și fără vânzările magazinelor duty-free. BNS include bunurile pentru/după prelucrare și vânzările magazinelor duty-free.

până la 212,21 mil. USD, comparativ cu 5,12 mil. USD în perioada similară a anului precedent. Această evoluție s-a datorat în mare parte creșterii exportului de uleiuri din petrol și din minerale bituminoase, care a totalizat 184,09 mil. USD, față de 0,65 mil. USD în trimestrul III 2021.

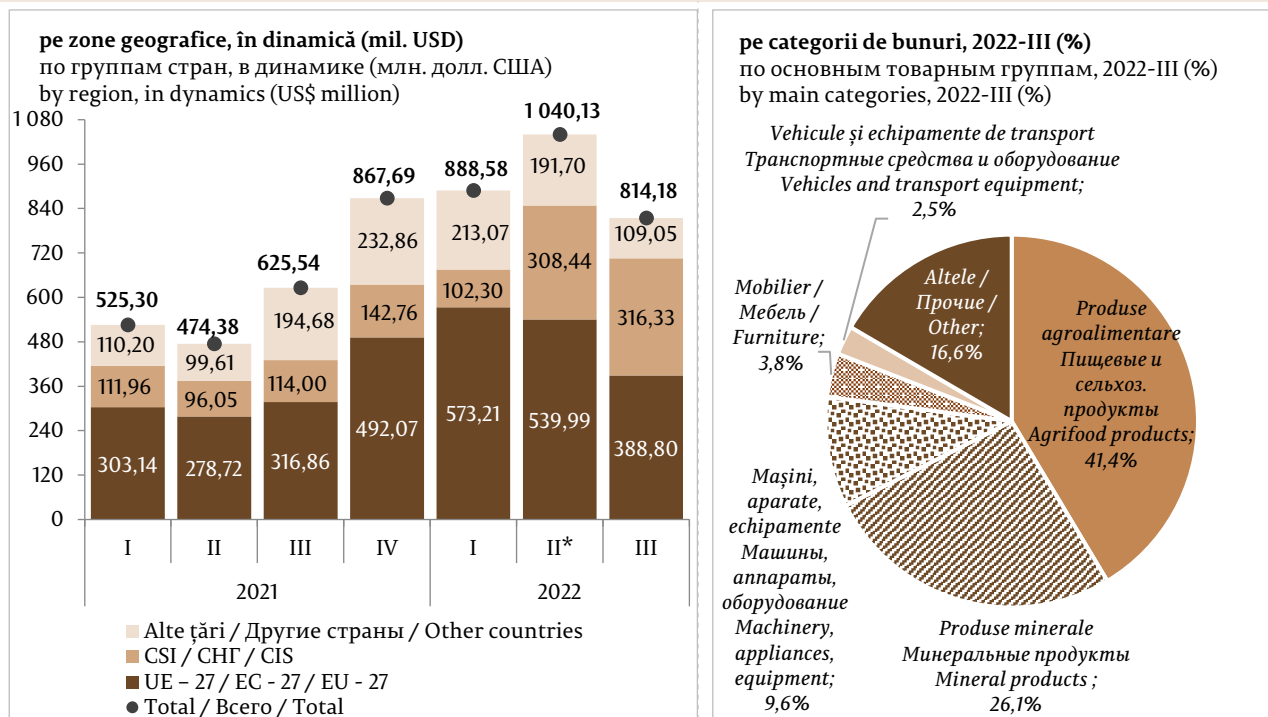
De menționat că, această dinamică este determinată de creșterea semnificativă a reexportului de produse minerale în Ucraina (care a totalizat 185,47 mil. USD) ca urmare a situației din regiune.

Un impact pozitiv a avut și exportul de *mașini și aparate* care a crescut cu 18,0 la sută față de trimestrul III 2021 și a totalizat 77,94 mil. USD.

Majorarea exportului de bunuri s-a datorat creșterii semnificative a livrărilor către CSI și UE. Din punctul de vedere al principalelor categorii de bunuri, sporirea a fost determinată de majorarea exportului de *produse minerale*.

Diagrama 5. Exportul de bunuri

Экспорт товаров
Export of goods

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS / Источник: НБМ, на основе данных НБС / Source: NBM calculations based on NBS data
* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Exportul de *produse agroalimentare* a scăzut cu 8,4 la sută comparativ cu perioada similară a anului precedent, având cea mai mare contribuție negativă – de 4,9 p.p. - la exportul total. Evoluția exportului de produse agroalimentare a fost determinată, în principal, de categoria *produse ale regnului vegetal*, care a scăzut cu 35,5 la sută comparativ cu trimestrul III 2021. Astfel, exportul de grâu și meslin a scăzut de 4,1 ori (-98,42 mil. USD) și a constituit 31,32 mil. USD, exportul de semințe de rapiță s-a diminuat cu 47,4 la sută (-20,13 mil. USD), iar cel de orz - cu 75,1 la sută (-15,68 mil. USD). Scăderile au fost atenuate de creșterea de 2,6 ori a exportului de semințe de floarea-soarelui (+25,21 mil. USD) și de porumb – de 4,5 ori (+15,15 mil. USD).

Scăderile au fost atenuate de majorarea exportului de ulei de semințe de floarea-soarelui de 20,8 ori (+48,51 mil. USD) comparativ cu trimestrul III 2021 (tabelul 4).

Tabelul 4. Exportul produselor agroalimentare pe principalele categorii

Экспорт пищевых и сельхоз. продуктов по основным категориям

Export of agrifood products by main categories

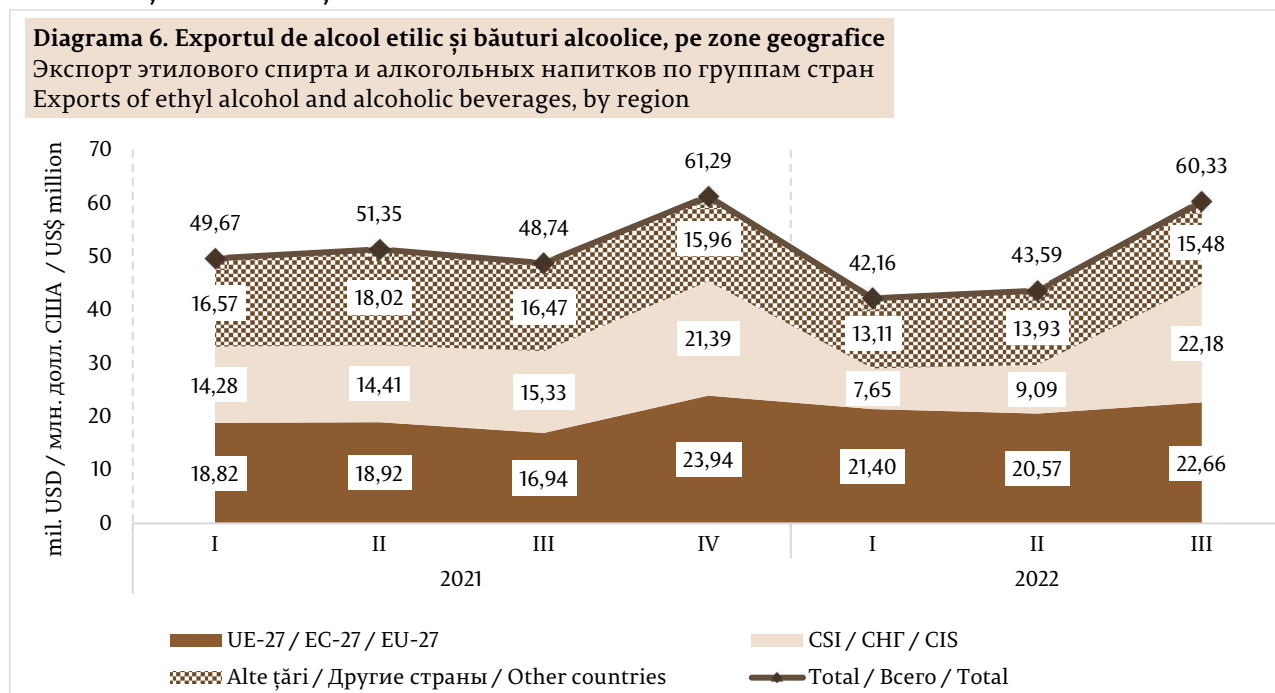
	2021	2021	2021	2021	2022	2022	2022	2022 III /
	I	II	III	IV	I	II*	III	2021 III
	mil. USD / млн. долл. США / US\$ million							%
I. Animale vii și produse ale regnului animal, din care: Живые животные; продукты животного происхождения, в.т.ч.: Live animals and animal products, of which:	7,05	8,26	9,31	12,24	7,44	5,82	6,16	66,2
Miere naturală / Мед натуральный / Natural honey	0,94	0,90	4,41	6,91	3,63	1,87	2,48	56,2
II. Produse ale regnului vegetal, din care: Продукты растительного происхождения, в.т.ч.: Vegetable products, of which:	137,24	90,30	269,63	365,35	392,76	330,04	173,85	64,5
Fructe și nuci Фрукты и орехи Fruits and nuts	52,81	43,73	50,83	77,93	65,39	72,49	44,56	87,7
Semințe de floarea-soarelui Семена подсолнечника Sunflower seeds	55,61	18,59	15,46	107,16	133,93	110,71	40,67	263,1
Grâu și meslin Пшеница и меслин Wheat and meslin	19,34	8,93	129,74	49,71	10,95	0,22	31,32	24,1
Semințe de rapiță / Семена рапса / Rapeseed	0,96		42,46	7,38	10,91		22,33	52,6
Porumb / Кукуруза / Corn	4,88	14,25	4,29	103,78	164,13	141,24	19,44	453,1
Orz / Ячмень / Barley	0,38	0,86	20,89	10,03	0,31	0,54	5,21	24,9
III. Grăsimi și uleiuri de origine animală sau vegetală, din care: Жиры и масла животного или растительного происхождения, в.т.ч.: Animal or vegetable fats and oils, of which:	24,70	19,34	2,92	74,14	101,13	128,45	53,36	1 827,4
Ulei de semințe de floarea-soarelui, de sofrănaș sau de bumbac Подсолнечное, сафлоровое или хлопковое масло Sunflower, safflower or cottonseed oil	24,14	18,83	2,45	73,24	99,21	126,08	50,96	2 080,0
IV. Produse ale industriei alimentare; băuturi; tutun, din care: Готовые пищевые продукты; напитки; табак, в.т.ч.: Prepared foodstuffs; beverages, tobacco, of which:	83,63	81,31	86,46	129,69	100,37	98,14	104,09	120,4
Vinuri din struguri proaspeți Вина виноградные натуральные Fresh grape wines	33,73	34,98	31,17	39,14	24,66	26,63	36,94	118,5
Sucuri de fructe și legume Фруктовые и овощные соки Fruit and vegetable juices	8,83	6,31	11,21	19,24	16,81	11,20	11,96	106,7
Alcool etilic neddenaturat (titru alcoolic min. 80 %) Спирт этиловый неденатурированный (с концентрацией спирта 80 об.% или более) Undenatured ethyl alcohol (alcoholic strength > 80%)	7,89	6,79	8,53	9,83	11,78	9,78	10,79	126,5
Alcool etilic neddenaturat (titru alcoolic sub 80 %) Спирт этиловый неденатурированный (с концентрацией спирта менее 80 об.%) Undenatured ethyl alcohol (alcoholic strength < 80%)	5,96	6,96	6,73	10,29	4,34	5,32	10,50	156,0
Total / Vcero / Total	252,62	199,21	368,32	581,42	601,70	562,45	337,46	91,6

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS / Источник: НБМ, на основе данных НБС / Source: NBM calculations based on NBS data

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Exportul de *metale comune și articole din acestea* s-a diminuat cu 47,9 la sută (în special, din cauza micșorării cu 71,0 la sută a exportului de *deșeuri și resturi metalice*), iar exportul de *produse ale industriei chimice* - cu 38,7 la sută.

În trimestrul III 2022, exportul de alcool etilic și băuturi alcoolice a crescut față de perioada similară a anului precedent, datorită majorării livrărilor către CSI și UE, în timp ce livrările către alte țări s-au micșorat.

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS / Источник: НБМ, на основе данных НБС / Source: NBM calculations based on NBS data

b) Structura importului de bunuri

Majorarea *importurilor de bunuri* a avut loc atât pe seama creșterii prețurilor la bunurile importate (+17,4 la sută), cât și a majorării volumelor fizice livrate (+12,4 la sută).

Din punct de vedere geografic, creșterea importului³ de bunuri a fost determinată, în principal, de majorarea livrărilor din UE (+377,86 mil. USD), urmată de importurile din alte țări (+144,37 mil. USD) și cele din CSI (+44,32 mil. USD) (diagrama 7).

Din punctul de vedere al structurii importurilor pe categorii de bunuri, la creșterea acestuia a contribuit cel mai mult importul de *produse minerale*, care s-a majorat de 2,6 ori față de trimestrul III 2021, având o contribuție pozitivă de 24,7 p.p. asupra importului total, constituind 693,36 mil. USD. Importul de *produse agroalimentare* s-a majorat cu 35,8 la sută, până la 304,28 mil. USD în trimestrul III 2022, comparativ cu perioada similară a anului precedent când a totalizat 224,00 mil. USD

Importul de *produse ale industriei chimice* a scăzut cu 8,0 la sută comparativ cu perioada similară a anului precedent, până la 184,66 mil. USD, având cea mai mare contribuție negativă 0,9 p.p. asupra importului total de bunuri.

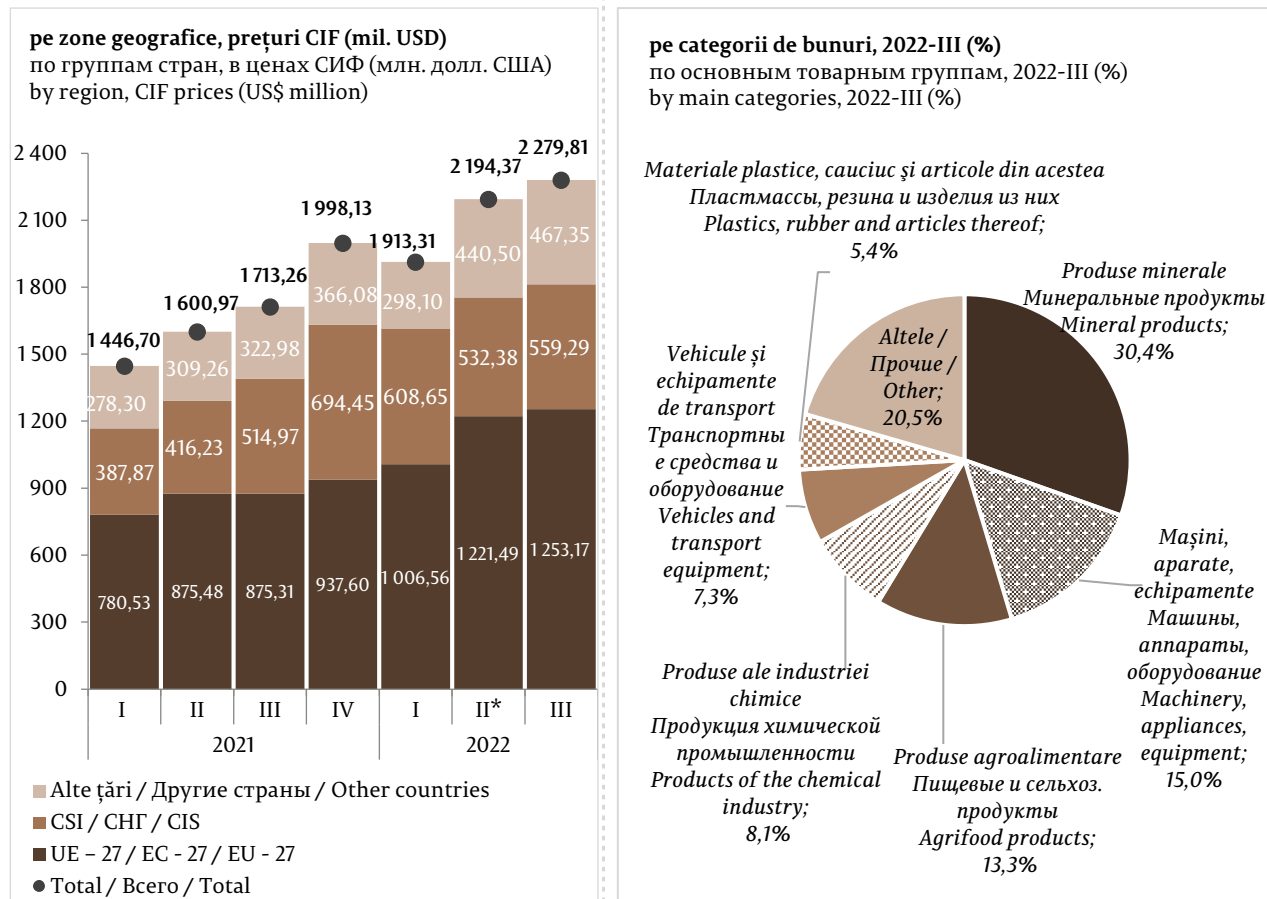
³ Date elaborate de BNM în baza datelor BNS, selecții la import (prețuri CIF) după principiul țării de livrare, în baza datelor declarațiilor vamale, fără bunurile pentru/ după prelucrare pentru care nu are loc schimbul dreptului de proprietate. BNS prezintă importul după principiul țării de origine și include bunurile pentru/ după prelucrare.

Importurile de bunuri din toate regiunile au crescut, iar cea mai semnificativă contribuție pozitivă a avut-o importul de *produse minerale*.

Diagrama 7. Importul de bunuri

Импорт товаров

Import of goods

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS / Источник: БНМ, на основе данных НБС / Source: NBM calculations based on NBS data
* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

În contextul situației excepționale din Ucraina și ca urmare a sancțiunilor impuse Federației Ruse, prețurile combustibililor pe plan internațional au avut o creștere foarte mare.

Șocul scumpirilor produselor energetice este resimțit și în Republica Moldova, valoarea importului acestora majorându-se de 2,7 ori în trimestrul III 2022, până la 670,61 mil. USD (diagrama 8).

Această evoluție a fost determinată, în principal, de creșterea valorii importului de combustibil diesel, care s-a majorat de 2,7 ori sau până la 330,90 mil. USD, ca urmare a dublării prețurilor și a creșterii volumelor fizice (+39,4 la sută).

Un impact important asupra importului de produse energetice a avut și majorarea de 3,4 ori a importului de gaze naturale, ca urmare a majorării de preț, precum și a volumului fizic a acestora - cu 4,2 la sută.

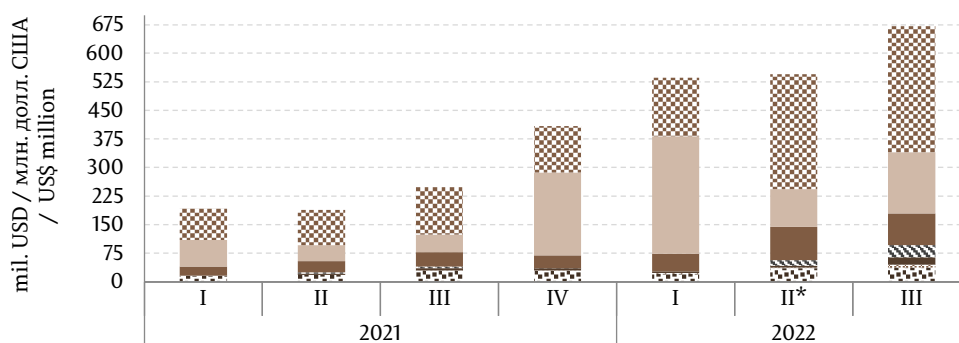
De asemenea, valoarea importului de benzine auto a sporit de 2,2 ori, iar volumul fizic importat s-a majorat cu 58,3 la sută față de perioada similară a anului precedent.

În trimestrul III 2022, importul de energie electrică a constituit 32,29 mil. USD, fiind de 8,1 ori mai mare față de trimestrul III 2021, iar volumul fizic a crescut de 4,1 ori comparativ cu perioada

similară a anului precedent. Valoarea importului de cărbune a crescut de 3,2 ori, în timp ce volumul fizic s-a majorat cu 28,2 la sută. Importul de păcură s-a majorat până la 7,62 mil. USD, comparativ cu 0,03 mil. USD în trimestrul III 2021.

Creșterea prețurilor la combustibili, precum și a volumelor fizice, în special la combustibilul diesel și la gazul natural în stare gazoasă, au determinat majorarea semnificativă a valorii importurilor de produse energetice.

Diagrama 8. Import de produse energetice și electricitate (prețuri CIF)
 Импорт топливных товаров и электроэнергии (в ценах СИФ)
 Imports of energy products and electricity (CIF prices)

	2021				2022		
☒ Combustibil diesel Дизтопливо Diesel	82,49	92,50	124,46	122,06	154,22	301,62	330,90
■ Gaz natural Природный газ Natural gas	69,87	42,48	46,45	217,79	308,42	99,48	160,08
■ Benzine auto / Бензин / Gasoline	23,26	28,93	37,33	33,28	46,52	87,33	83,22
☒ Energie electrică** Электроэнергия** Electricity**		3,56	4,00	0,18		14,74	32,29
■ Cărbune / Уголь / Coal	1,19	3,22	6,12	5,68	3,52	4,68	19,47
☒ Pacură Топочный мазут Heating oil		0,03	0,03	1,14	1,84	2,04	7,62
☒ Altele / Прочие / Other	15,22	18,01	29,75	28,63	21,40	35,24	37,03
Total / Всего / Total	192,03	188,73	248,14	408,76	535,92	545,13	670,61

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS / Источник: НБМ, на основе данных НБС / Source: NBM calculations based on NBS data

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

** import net / чистый импорт / net import

1.2. Balanța serviciilor

Баланс услуг

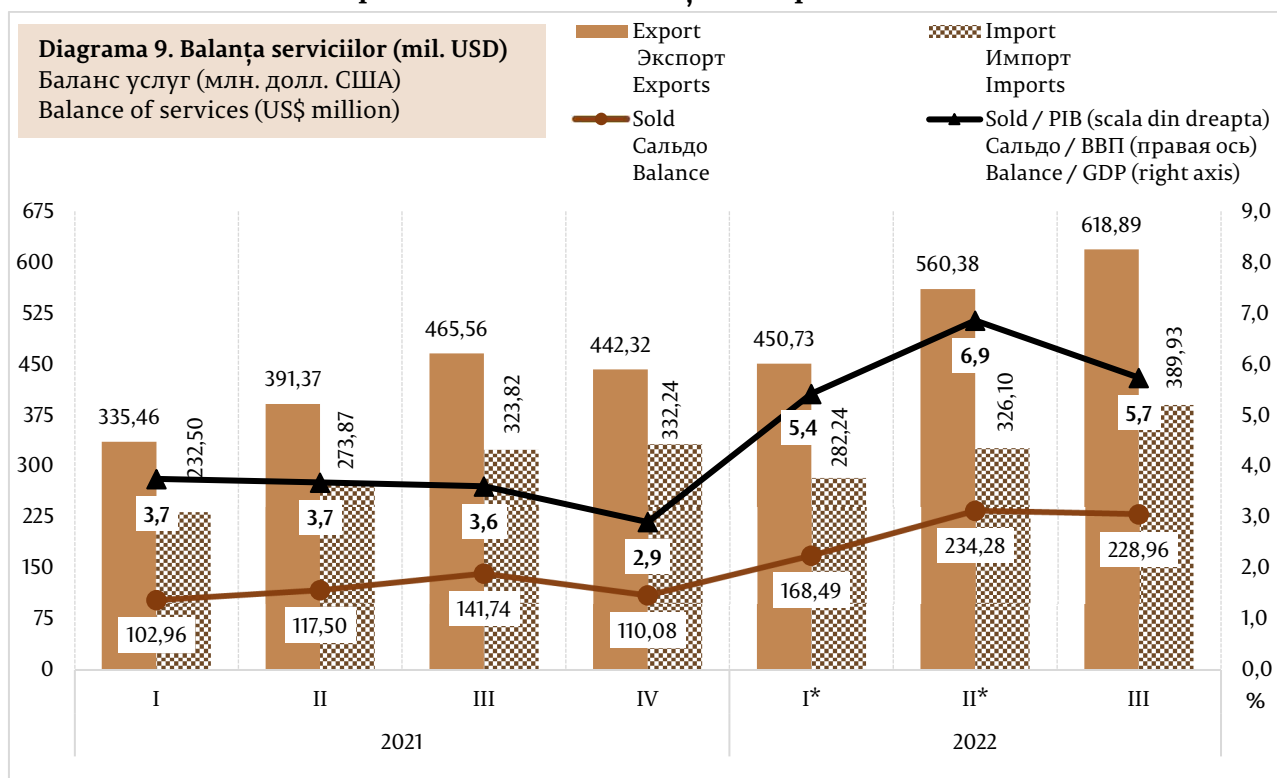
Services balance

În trimestrul III 2022, excedentul comerțului exterior cu *servicii* s-a majorat cu 61,5 la sută față de trimestrul III 2021 și a avut o valoare de 228,96 mil. USD. Evoluția a fost determinată de majorarea superioară a exporturilor de servicii (+32,9 la sută), comparativ cu cea a importurilor (+20,4 la sută) (diagrama 9, tabelul 5).

Exporturile de servicii au însumat 618,89 mil. USD, din care 34,0 la sută (210,55 mil. USD) au constituit serviciile de călătorii, cu cea mai mare contribuție pozitivă (+16,8 p.p.) la creșterea totală a exporturilor de servicii (diagrama 10). Această evoluție a fost determinată de creșterea valorii serviciilor de călătorii personale cu 78,9 la sută, până la 168,58 mil. USD (inclusiv cheltuielile și consumul refugiaților pe teritoriul Moldovei), iar cele de afaceri s-au majorat cu 10,6 la sută și au totalizat 41,97 mil. USD.

Importurile de servicii au însumat 389,93 mil. USD, din care 37,8 la sută (147,51 mil. USD) au fost serviciile de transport cu o contribuție de 11,8 p.p la majorarea importului total de servicii. Acestea au crescut cu 35,1 la sută, în special, datorită majorării de 2,0 ori, față de perioada similară a anului precedent, a importului serviciilor de transport de pasageri. Concomitent, importul serviciilor de călătorii a avut o contribuție pozitivă de 6,9 p.p. la importul total de servicii. Acestea au crescut cu 19,4 la sută, până la 137,15 mil. USD, în special, grație majorării serviciilor de călătorii personale cu 24,2 la sută.

Dinamica pozitivă a balanței comerțului exterior cu servicii s-a datorat majorării mai semnificative a valorii exporturilor de servicii față de importuri.

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

O evoluție ascendentă, în trimestrul III 2022, au avut atât exporturile serviciilor de informatică (+23,7 la sută), care s-au majorat până la 111,95 mil. USD, cât și importurile acestora (+10,2 la sută) care au constituit 17,53 mil. USD. Astfel, excedentul balanței serviciilor de informatică s-a majorat cu 26,6 la sută în trimestrul III 2022 și a totalizat 94,42 mil. USD (tabelul 5).

Tabelul 5. Balanța serviciilor de informatică, pe principalele tipuri (mil. USD)

Сальдо компьютерных услуг, основные виды (млн. долл. США)

Balance of computer services, by main types (US\$ million)

	2021 I	2021 II	2021 III	2021 IV	2022 I*	2022 II*	2022 III	2022 III / 2021 III (%)	2021 I-III	2022 I-III	2022 I-III / 2021 I-III (%)
Servicii de informatică, total Компьютерные услуги, всего Computer services, total	52,59	73,73	74,57	91,66	86,49	99,35	94,42	126,6	200,89	280,26	139,5
Servicii legate de aplicațiile program Услуги связанные с программными приложениями Software-related services	30,94	44,04	39,36	48,11	48,55	59,62	52,12	132,4	114,34	160,29	140,2
Alte servicii de informatică** Прочие компьютерные услуги Other computer services	21,65	29,69	35,21	43,55	37,94	39,73	42,30	120,1	86,55	119,97	138,6

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

** Servicii de instalare și mentenanță software / hardware nepersonalizate, prelucrarea datelor, web hosting etc.

** Услуги по установке и обслуживанию ПО массового производства / техники, обработка данных, веб-хостинг и т.п.

** Non-customized software / hardware installation and maintenance services, data processing, web hosting etc.

Tabelul 6. Contribuția principalelor categorii de servicii la modificarea totală (puncte procentuale)

Степень влияния основных видов услуг на общее изменение (процентные пункты)

Contribution of the main categories of services to the total change (percentage points)

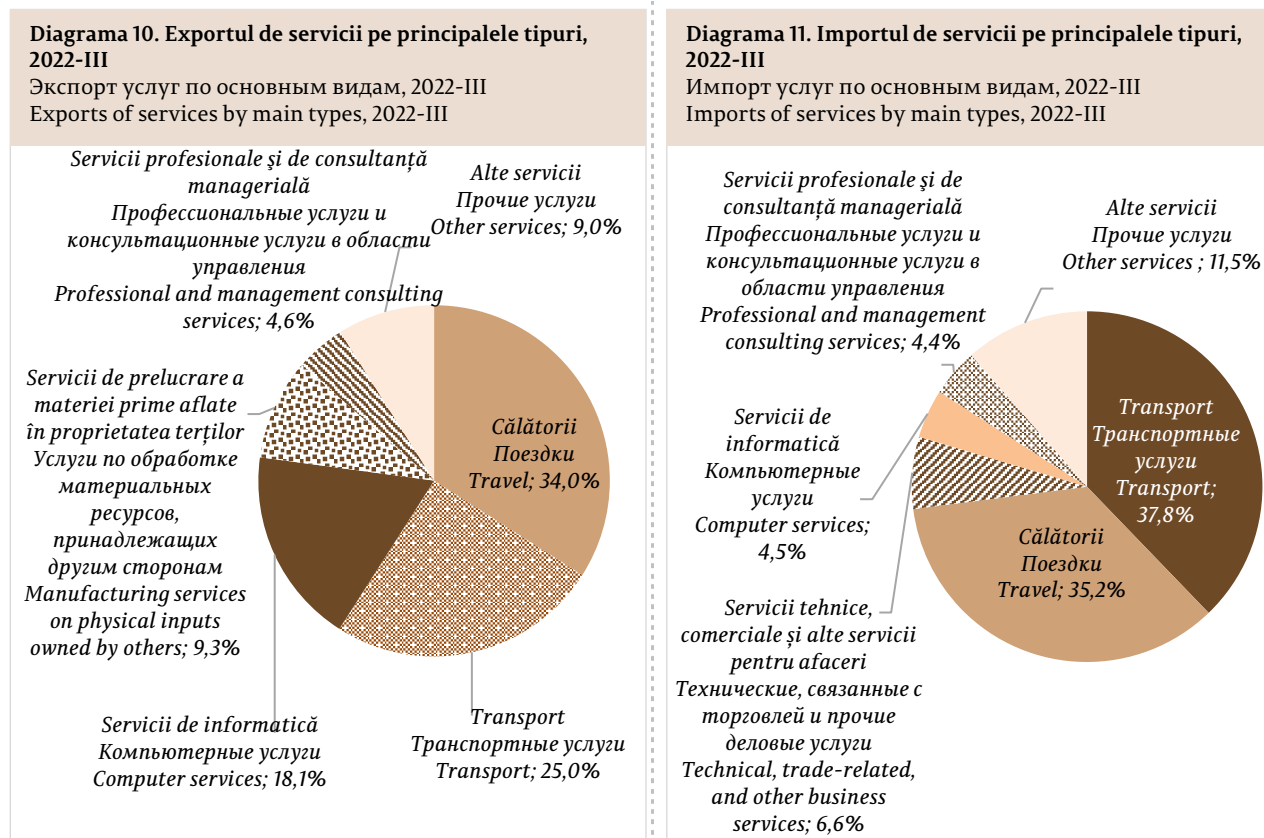
	Export Экспорт Exports			Import Импорт Imports			Sold Сальдо Balance		
	III 2020	III 2021	III 2022	III 2020	III 2021	III 2022	III 2020	III 2021	III 2022
Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților Услуги по обработке материальных ресурсов, принадлежащих другим сторонам Manufacturing services on physical inputs owned by others	2,8	-6,5	2,4	0,1	0,4	0,0	14,6	-19,5	7,9
Transport / Транспортные услуги / Transport	-12,9	12,4	11,8	-9,5	13,1	11,8	-27,4	11,1	11,6
Călătorii / Поездки / Travel	-7,6	12,2	16,8	-10,7	20,7	6,9	5,5	-3,8	39,6
Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale Плата за пользование интеллектуальной собственностью Charges for the use of intellectual property n.i.e.	0,0	0,0	0,1	-0,8	5,2	-2,7	3,5	-9,7	6,3
Servicii de informatică / Компьютерные услуги / Computer services	3,6	7,2	4,6	-2,5	1,5	0,5	29,7	17,8	14,0
Servicii profesionale și de consultanță managerială Профессиональные и консультационные услуги в области управления Professional and management consulting services	0,0	10,5	-5,5	-1,0	2,2	0,0	4,3	26,2	-18,2
Altele / Прочие / Other	-4,1	2,5	2,8	-9,7	4,3	3,8	19,6	-1,0	0,4
Total / Всего / Total	-18,2	38,3	32,9	-34,1	47,4	20,4	49,7	21,2	61,5

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Majorarea importului de servicii cu 20,4 la sută, până la 389,93 mil. USD, a fost determinată de creșterea importului serviciilor de transport, care a avut cea mai semnificativă contribuție pozitivă la totalul acestora (+11,8 p.p.) majorându-se cu 35,1 la sută comparativ cu trimestrul III

2021. În cadrul importului serviciilor de transport, evoluția a fost determinată de majorarea importului de transport aerian cu 49,2 la sută (ori +13,71 mil. USD), (diagrama 11). Astfel, ca urmare a creșterii mai mari a valorii exportului decât a importului, balanța serviciilor de transport a înregistrat un excedent de 7,35 mil. USD.

Cea mai semnificativă contribuție pozitivă la creșterea exportului de servicii au avut-o serviciile de călătorii, iar la cea a importului – serviciile de transport.

1.3. Balanța veniturilor primare

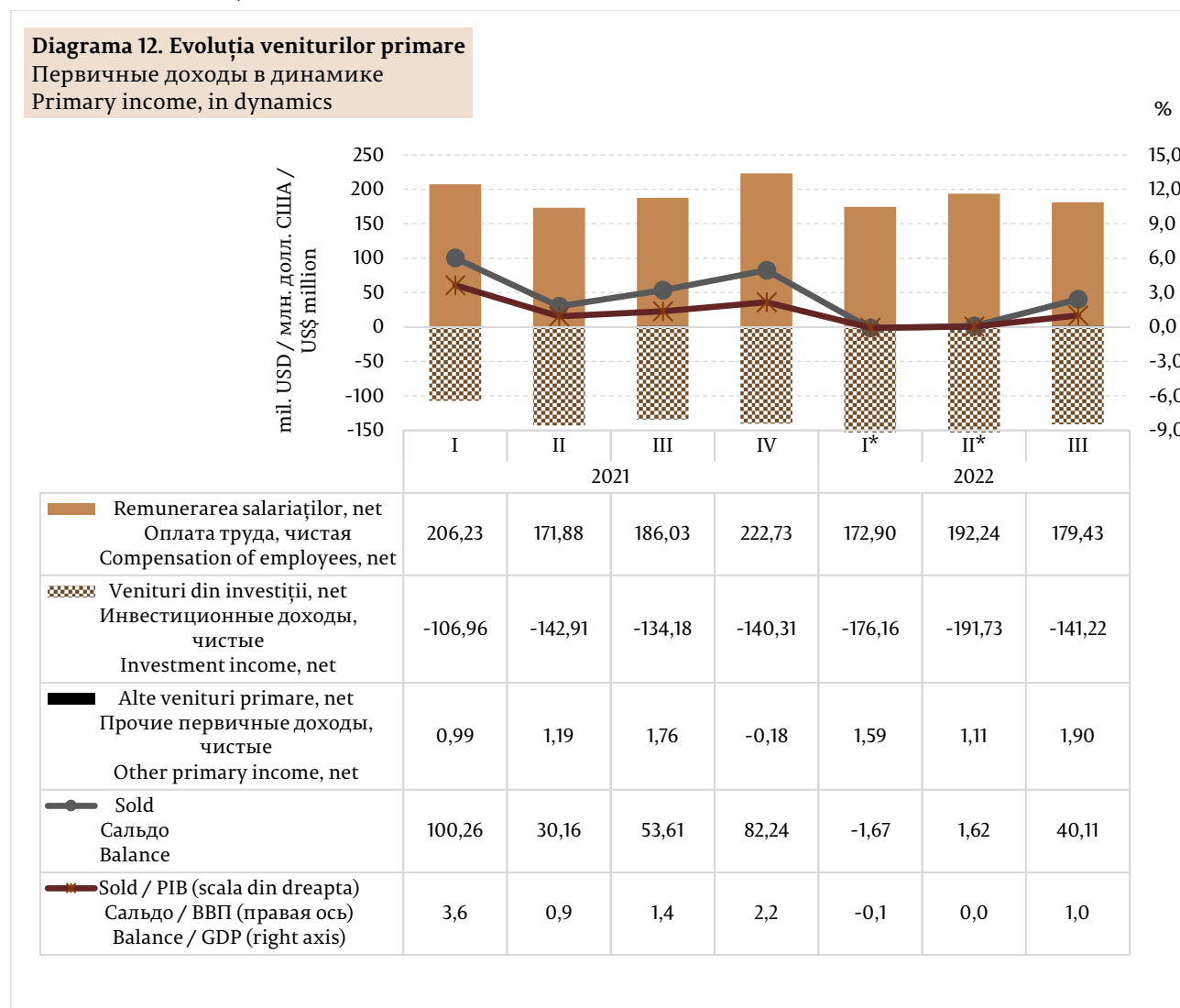
Баланс первичных доходов
 Primary income balance

Excedentul *veniturilor primare*, în trimestrul III 2022, a scăzut comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 25,2 la sută sau până la 40,11 mil. USD (diagrama 12). Această dinamică rezultă din creșterea mai semnificativă a ieșirilor de venituri primare - cu 12,0 la sută (până la 185,15 mil. USD), comparativ cu intrările acestora - cu 2,9 la sută (până la 225,26 mil. USD).

Astfel, majorarea ieșirilor a fost determinată de creșterea cu 13,9 la sută a veniturilor din investiții directe ce revin nerezidenților. Profiturile reinvestite au crescut de aproape 2,0 ori, până la 94,87 mil. USD, față de 47,83 mil. USD în trimestrul III 2021.

În cadrul intrărilor de venituri primare, cele generate de investiții au crescut de 3,5 ori și au totalizat 16,60 mil. USD, din care 12,69 mil. USD sunt venituri din activele de rezervă. Remunerarea salariaților rezidenți pentru munca prestată patronilor nerezidenți a scăzut cu 2,6 la sută și a totalizat 207,05 mil. USD.

În trimestrul III 2022, excedentul veniturilor primare s-a diminuat din cauza majorării mai semnificative a ieșirilor de venituri primare decât a intrărilor.

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

1.4. Balanța veniturilor secundare

Баланс вторичных доходов
 Secondary income balance

În trimestrul III 2022, *veniturile secundare* au înregistrat o creștere a excedentului cu 27,6 la sută, până la 539,79 mil. USD. Această dinamică s-a datorat majorării mai semnificative a intrărilor, care au constituit 648,35 mil. USD (+29,7 la sută), decât a ieșirilor (+41,4 la sută), în valoare de 108,56 mil. USD (diagrama 13).

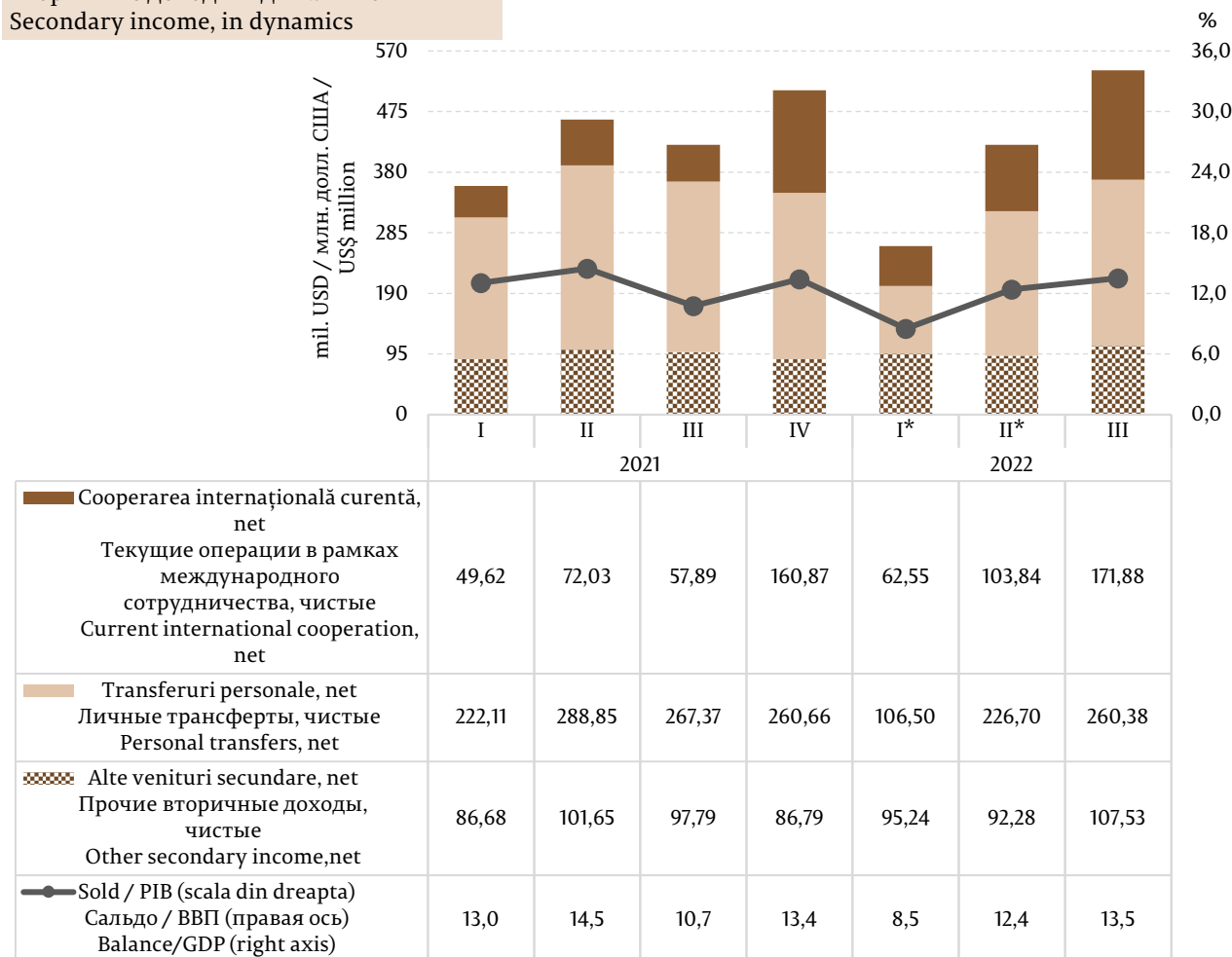
Majorarea excedentului veniturilor secundare s-a datorat creșterii de 7,4 ori până la 129,71 mil. USD a intrărilor de venituri ale administrației publice din cooperarea internațională curentă.

Transferurile personale primite din exterior de rezidenți au crescut cu 4,4 la sută și au constituit 336,00 mil. USD, în timp ce ieșirile acestora s-au majorat cu 39,2 la sută (până la 75,62 mil. USD).

În trimestrul III 2022, excedentul veniturilor secundare s-a majorat din cauza creșterii mai semnificative a intrărilor de venituri secundare decât a ieșirilor acestora.

Diagrama 13. Evoluția veniturilor secundare

Вторичные доходы в динамике
Secondary income, in dynamics

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Remiteri personale (articol suplimentar la balanța de plăți)
Личные денежные переводы (дополнительная статья к платежному балансу)
Personal remittances (supplementary item to the balance of payments)

Remiterile personale⁴ primite de rezidenții Republicii Moldova, în trimestrul III 2022, s-au majorat cu 2,6 la sută comparativ cu perioada similară a anului precedent și au constituit 536,51 mil. USD, ceea ce reprezintă 13,4 la sută raportat la PIB (tabelul 7). Majorarea intrărilor a fost determinată de creșterea celor din CSI – de 2,1 ori. Remiterile din UE - cu 18,3 la sută, iar cele din alte țări – cu 12,9 la sută.

Remiterile personale plătite nerezidenților (debit) au constituit 121,39 mil. USD, în creștere cu 1,0 la sută, fiind îndreptate, în principal, spre UE (57,6 la sută din total).

Tabelul 7. Distribuția geografică a remiterilor personale (mil. USD)

Личные денежные переводы по странам (млн. долл. США)

Geographical structure of personal remittances dynamics (US\$ million)

	2021				2022			2022 III / 2021 III (%)	2022 I-III
	I	II	III	IV	I*	II*	III		
Credit, din care:	469,63	521,47	523,12	545,11	417,77	526,51	536,51	102,6	1 480,79
Кредит, в т. ч.:									
Credit, of which:									
UE / EC-27 / EU-27	251,70	282,54	283,74	302,93	237,88	264,03	231,80	81,7	733,71
CSI / СНГ / CIS	68,78	71,48	76,37	76,87	39,29	118,69	162,81	213,2	320,79
Alte țări	149,15	167,45	163,01	165,31	140,60	143,79	141,90	87,0	426,29
Другие страны									
Other countries									
Debit, din care:	90,51	102,49	120,21	114,87	180,51	146,89	121,39	101,0	448,79
Дебет, в т. ч.:									
Debit, of which:									
UE / EC-27 / EU-27	42,07	44,57	57,88	52,79	111,57	88,92	69,86	120,7	270,35
CSI / СНГ / CIS	29,35	38,05	37,33	39,08	27,36	21,17	23,98	64,2	72,52
Alte țări	19,09	19,87	25,00	23,00	41,58	36,80	27,55	110,2	105,93
Другие страны									
Other countries									
Sold, din care:	379,12	418,98	402,91	430,24	237,26	379,63	415,11	103,0	1 032,00
Сальдо, в т. ч.:									
Balance, of which:									
UE / EC-27 / EU-27	209,63	237,97	225,86	250,14	126,31	175,11	161,94	71,7	463,36
CSI / СНГ / CIS	39,43	33,43	39,04	37,79	11,93	97,52	138,83	355,6	248,28
Alte țări	130,06	147,58	138,01	142,31	99,02	106,99	114,35	82,9	320,36
Другие страны									
Other countries									
Remiteri personale: Ct, % la PIB	17,1	16,3	13,3	14,4	13,4	15,4	13,4	0,1 p.p.	14,0
Личные денежные переводы: К, % к ВВП									
Personal remittances: Cr, % to GDP									

Notă: p.p. – puncte procentuale / процентные пункты / percentage points

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

⁴ Remiterile personale reprezintă un articol suplimentar la balanța de plăți și reflectă valoarea remunerației nete a salariaților (excluzând cheltuielile lucrătorilor suportate în țara de prestare a muncii și unele taxe și impozite achitate de rezidenți peste hotare), a transferurilor personale și a celor de capital între gospodăriile casnice, indiferent de sursa de proveniență a acestora.

2. Contul de capital

Счёт операций с капиталом
 Capital account

Contul de capital a consemnat, în trimestrul III 2022, încasări în valoare de 11,17 mil. USD, comparativ cu perioada similară a anului precedent când acesta a înregistrat plăți de 20,45 mil. USD. Soldul contului de capital a fost determinat de creșterea de 4,7 ori asistenței din exterior primită de administrația publică pentru finanțarea proiectelor investiționale, iar intrările de capital în sectorul privat au sporit cu 19,8 la sută (tabelul 8).

Tabelul 8. Contul de capital - principalele componente (mil. USD)
 Счет операций с капиталом - основные компоненты (млн. долл. США)
 Capital account - main components (US\$ million)

	2021				2022			2021 III / 2022 III (%)	2021 I-III	2022 I-III	2022 I-III / 2021 I-III (%)
	I	II	III	IV	I*	II*	III				
Contul de capital	-8,36	-12,84	-20,45	-9,37	-7,26	-1,69	11,17	-	-41,65	2,22	-
Счет операций с капиталом											
Capital account											
Achiziționarea / cesiunea brută a activelor nefinanciare непроизведенных Валовое приобретение / выбытие непроизведенных нефинансовых активов Gross acquisitions / disposals of nonproduced nonfinancial assets		0,02				0,02			0,02	0,02	100,0
Transferuri de capital Капитальные трансферты Capital transfers	-8,36	-12,86	-20,45	-9,37	-7,26	-1,71	11,17	-	-41,67	2,20	-
<i>Administrația publică</i> <i>Сектор госуд. Управления</i> <i>General government</i>	9,87	2,83	1,82	10,18	6,51	8,52	8,50	467,0	14,52	23,53	162,1
<i>Societăți financiare și</i> <i>nefinanciare, GP și IFSLSGP</i> <i>Финансовые организации,</i> <i>нефинансовые предприятия,</i> <i>домашние хозяйства и НКОДХ</i> <i>Financial and nonfinancial</i> <i>corporations, households, and</i> <i>NPISHs</i>	-18,23	-15,69	-22,27	-19,55	-13,77	-10,23	2,67	-12,0	-56,19	-21,33	38,0

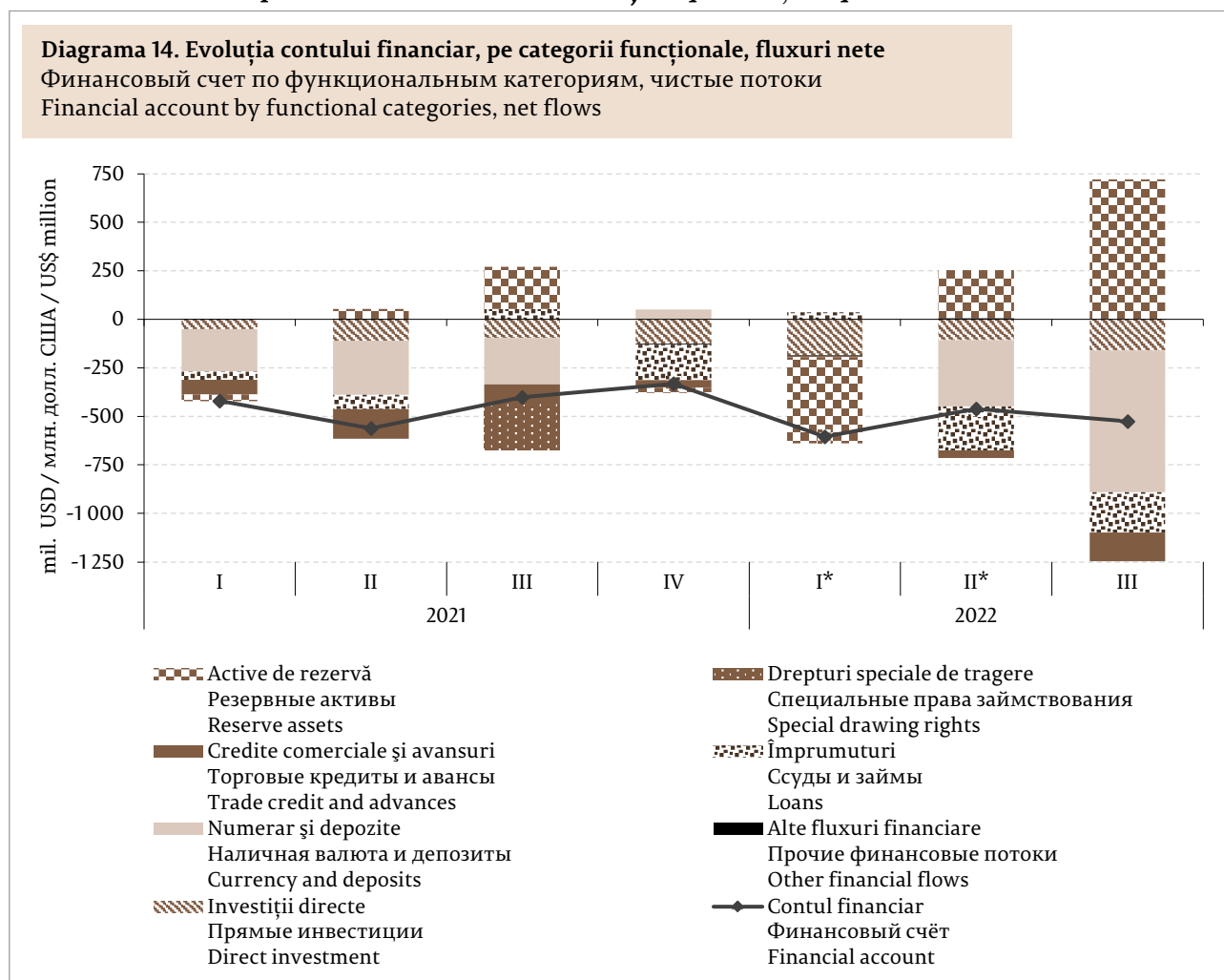
* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

3. Contul financiar Финансовый счёт Financial account

Contul financiar al bilanței de plăți, în trimestrul III 2022, a înregistrat o consolidare substanțială a *activelor de rezervă*. Concomitent, intrările nete de capital sub formă de *numerar și depozite* și *împrumuturi* au reprezentat principalele surse de finanțare a deficitului contului curent în trimestrul III 2022. La finanțarea deficitului de cont curent au contribuit de asemenea și *investițiile directe*, sub formă de datorii față de nerezidenți, în valoare netă de 78,46 mil. USD (tabelul 9).

Astfel, contul financiar al bilanței de plăți a înregistrat intrări nete de capital în valoare de 526,46 mil. USD, ca urmare a creșterii nete a pasivelor rezidenților față de nerezidenți generate de tranzacțiile efective în sumă de 670,45 mil. USD, în timp ce activele financiare externe ale rezidenților s-au majorat cu 143,99 mil. USD, în valoare netă (diagrama 14).

Principalele surse de finanțare a deficitului de cont curent, în trimestrul III 2022, au fost intrările nete de capital sub formă de *numerar și depozite* și *împrumuturi*.

Notă: (+) ieșiri nete, (-) intrări nete de capital

Примечание: (+) чистый отток, (-) чистый приток капитала

Note: (+) net capital outflow, (-) net capital inflow

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Tabelul 9. Sursele de acoperire a necesarului net de finanțare, fluxuri financiare nete, % PIB

Источники покрытия чистого заимствования, чистые финансовые потоки, % ВВП

Sources of coverage for the net borrowing, net financial flows, % GDP

	2021 I	2021 II	2021 III	2021 IV	2022 I*	2022 II*	2022 III	2022 III / 2021 III (p.p.)	2022 I-III
Contul financiar Финансовый счет Financial account	-15,3	-17,6	-10,2	-8,7	-19,4	-13,5	-13,2	-3,0	-15,1
Investiții directe, din care: Прямые инвестиции, в том числе: Direct investment, of which:	-1,8	-3,4	-2,4	-3,3	-6,0	-3,1	-4,0	-1,6	-4,3
Participații și acțiuni, altele decât reinvestirea profiturilor Участие в капитале за исключением реинвестирования доходов Equity other than reinvestment of earnings	0,4	-0,9	-1,1	-0,3	-0,9	-0,1	-0,2	0,9	-0,4
Reinvestirea profiturilor Реинвестирование доходов Reinvestment of earnings	-2,1	-1,8	-1,2	-2,3	-4,2	-4,2	-2,4	-1,2	-3,5
Instrumente de natura datoriei Долговые инструменты Debt instruments	-0,1	-0,7	-0,2	-0,7	-0,9	1,2	-1,5	-1,3	-0,4
Investiții de portofoliu și derivate financiare Портфельные инвестиции и производные финансовые инструменты Portfolio investment and financial derivatives		0,1		-0,2					
Alte investiții, din care: Прочие инвестиции, в том числе: Other investment, of which:	-12,2	-15,8	-13,3	-4,5	0,9	-17,6	-27,2	-13,9	-15,7
Numerar și depozite Наличная валюта и депозиты Currency and deposits	-7,9	-8,7	-6,1	1,3	0,0	-10,0	-18,3	-12,2	-10,2
Împrumuturi Ссуды и займы Loans	-1,6	-2,3	1,3	-4,8	1,1	-6,6	-5,2	-6,5	-3,8
Credite comerciale și avansuri Торговые кредиты и авансы Trade credit and advances	-2,7	-4,8	-2,6	-1,0	-0,2	-1,1	-3,7	1,1	-1,8
Drepturi speciale de tragere Специальные права заимствования Special drawing rights			6,0						
Modificarea activelor de rezervă Изменение резервных активов Change in reserve assets	-1,3	1,6	5,5	-0,7	-14,3	7,2	18,0	12,5	5,0

Notă: (-) – intrări nete de capital, (+) – ieșiri nete de capital

Примечание: (-) – чистый приток капитала, (+) – чистый отток капитала

Note: (-) – net capital inflow, (+) – net capital outflow

p.p. – puncte procentuale / процентные пункты / percentage points

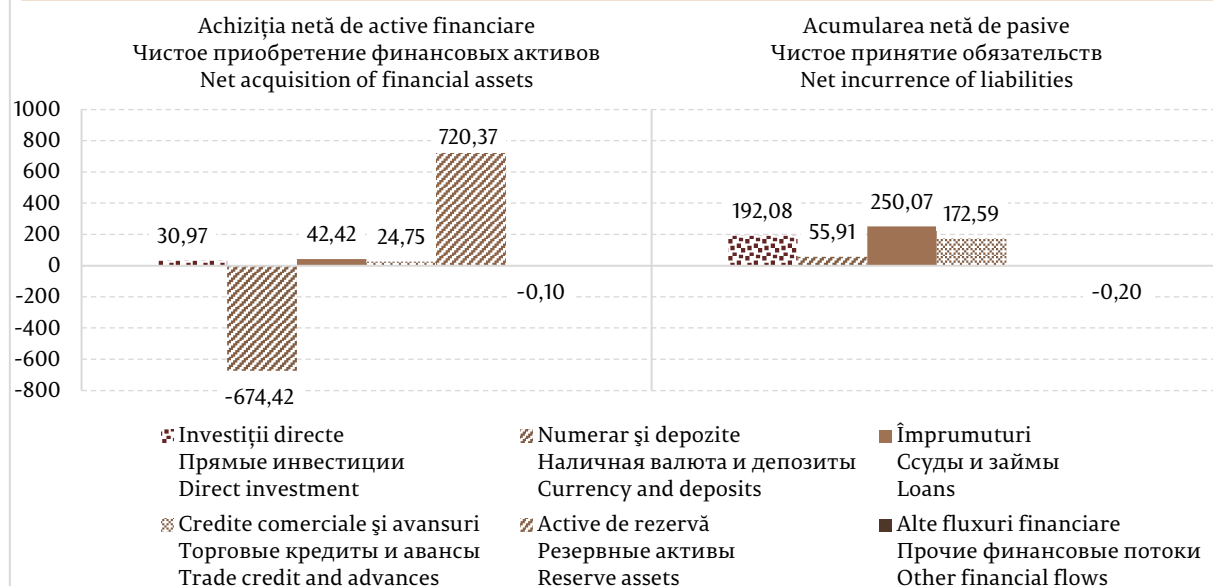
* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Majorarea netă a **activelor**, pe parcursul trimestrului III 2022, a fost determinată, în special, de creșterea *activelor oficiale de rezervă* ale BNM cu 720,37 mil. USD, *împrumuturi* – cu 42,42 mil. USD, a activelor externe ale rezidenților sub formă de *investiții directe* în străinătate - cu 30,97 mil. USD și *creditelor comerciale și avansurilor* - cu 24,75 mil. USD.

Concomitent, diminuarea acestora a fost generată de micșorarea activelor sub formă de *numerar și depozite* - cu 674,42 mil. USD și *investițiile de portofoliu* cu 0,10 mil. USD (diagrama 15).

În cadrul activelor financiare s-au micșorat considerabil activele sub formă de numerar și depozite, iar activele de rezervă s-au majorat, în timp ce la pasive s-au majorat împrumuturile și investițiile directe.

Diagrama 15. Contul financiar, active și pasive pe categorii funcționale în trimestrul III 2022 (mil. USD)
 Финансовый счёт, активы и обязательства по функциональным категориям в III квартале 2022 года
 (млн. долл. США)
 Financial account, assets and liabilities by functional categories in Quarter III 2022 (US\$ million)

Pasivele s-au majorat, în trimestrul III 2022, în special grație intrărilor nete sub formă de împrumuturi în valoare de 250,07 mil. USD (dintre care trageri - 361,50 mil. USD și rambursări - 111,43 mil. USD) (tabelul 10).

Administrația publică⁵ a contractat împrumuturi externe noi în valoare de 277,44 mil. USD, principalul creditor fiind Asociația Internațională de Dezvoltare - 108,65 mil. USD Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare - 41,04 mil. USD; Comisia Europeană - 35,85 mil. USD, Fondul Monetar Internațional - 26,64 mil. USD; guvernul Poloniei - 20,04 mil. USD, Agenția Franceză pentru Dezvoltare - 15,29 mil. USD; Banca Europeană de Investiții - 15,08 mil. USD; Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare - 13,68 mil. USD și alți creditori -1,17 mil. USD (diagrama 16).

În trimestrul III 2022, administrația publică a înregistrat trageri nete în valoare de 250,56 mil. USD, alte societăți financiare - 8,08 mil. USD, băncile licențiate - 1,84 mil. USD. În același timp, societățile nefinanciare, gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ au efectuat rambursări nete de - 6,57 mil. USD, iar Banca Națională a Moldovei - de 3,84 mil. USD (împrumuturi de la FMI).

⁵ Notă: Valoarea împrumuturilor administrației publice la 30.06.2022 (181,96 mil. USD) include tranșele la creditele ECF și EFF primite în mai 2022 de la FMI (reflectate conform Îndrumarului metodologic al FMI Statistica DE, 2014 <https://www.imf.org/external/np/sta/ed/ed.htm> para 2.26); datele publicate de MF privind soldul datoriei de stat la situația din 30.06.2022 nu includ aceste sume, ele fiind reflectate începând cu luna iulie 2022 (data intrării în vigoare a Legii nr. 7 din 21.01.2022 și Legii nr. 8 din 21.01.2022, care aproba atragerea de către Guvernul Republicii Moldova a împrumutului de stat extern din partea Fondului Monetar Internațional).

Tabelul 10. Împrumuturi externe (pasive), pe sectoare instituționale, valorificări și rambursări (mil. USD)

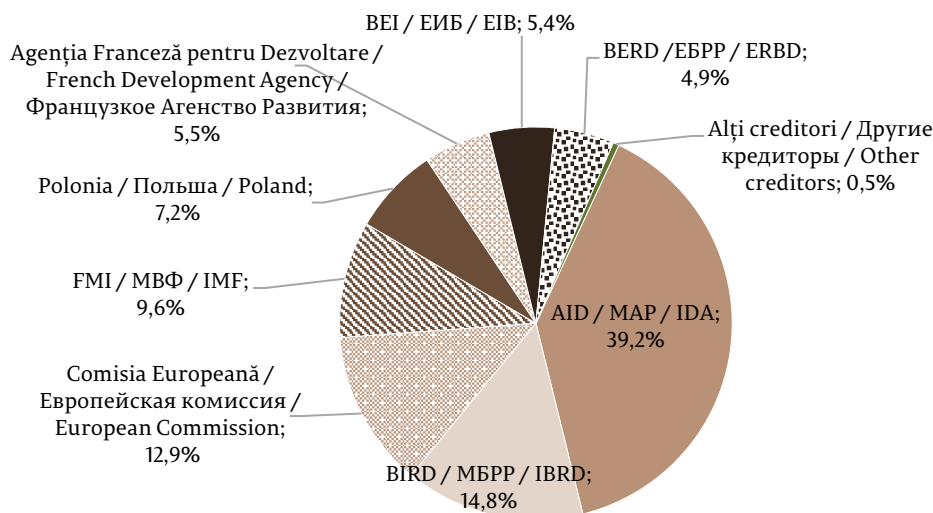
Внешние займы (обязательства), по институциональным секторам, привлечение и погашение (млн. долларов США)

External loans (liabilities), by institutional sector, drawings and repayments (US\$ million)

	2021				2022					
	III		IV		I*		II*		III	
	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.
Împrumuturi Суды и займы Loans	109,41	153,54	347,53	157,14	68,75	103,67	328,98	105,92	361,50	111,43
Banca centrală Центральный банк Central bank		12,76		7,92		6,25		8,41		3,84
<i>termen lung / долгосрочные / long-term</i>		12,76		7,92		6,25		8,41		3,84
Administrația publică Сектор гос. управления General government	25,40	45,96	183,50	23,46	24,93	32,36	181,96	24,60	277,44	26,88
<i>termen lung / долгосрочные / long-term</i>	25,40	45,96	183,50	23,46	24,93	32,36	181,96	24,60	277,44	26,88
Societăți care acceptă depozite, exclusiv BC Депозитные организации, за искл. ЦБ Deposit-taking corporations, except CB	8,84	2,64	36,39	7,44	8,98	3,16	57,31	10,07	30,97	29,13
<i>termen scurt / краткосрочные / short-term</i>							26,30			25,60
<i>termen lung / долгосрочные / long-term</i>	8,84	2,64	36,39	7,44	8,98	3,16	31,01	10,07	30,97	3,53
Societăți nefinanciare, GP și IFSLSGP Нефинансовые предприятия, ДХ и НКОДХ Nonfinancial corporations, Hs and NPISHs	32,78	58,28	68,79	56,58	21,99	40,51	49,05	47,56	20,51	27,08
<i>termen scurt / краткосрочные / short-term</i>	6,67	2,90	8,48	5,35	0,79	0,45	3,83	7,99	1,64	0,50
<i>termen lung / долгосрочные / long-term</i>	26,11	55,38	60,31	51,23	21,20	40,06	45,22	39,57	18,87	26,58
Alte societăți financiare Прочие фин. организации Other financial corporations	42,39	33,90	58,85	61,74	12,85	21,39	40,66	15,28	32,58	24,50
<i>termen scurt / краткосрочные / short-term</i>							0,02			
<i>termen lung / долгосрочные / long-term</i>	42,39	33,90	58,85	61,74	12,85	21,39	40,64	15,28	32,58	24,50

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

În trimestrul III 2022, principalul creditor al administrației publice a fost Asociația Internațională de Dezvoltare.
Diagrama 16. Principalii creditori ai administrației publice în trimestrul III 2022

 Основные кредиторы сектора государственного управления во III квартале 2022 года
 The main creditors of general government in Quarter III 2022

La majorarea pasivelor au contribuit și cele sub formă de *investiții directe* în sumă netă de 192,08 mil. USD, ca urmare a reinvestirii profiturilor de 94,87 mil. USD, dar și a majorării valorii nete a participațiilor la capital și a acțiunilor în proprietatea nerezidenților cu 18,75 mil. USD. Concomitent, datoriile față de investitorii străini direcți s-au majorat cu 78,46 mil. USD (tabelul 11).

Pasivele sub formă de *credite comerciale și avansuri* ale altor sectoare au crescut cu 172,59 mil. USD, cele sub formă de *numerar și depozite* s-au majorat cu 55,91 mil. USD. În același timp *alte pasive* s-au diminuat cu 1,00 mil. USD.

Tabelul 11. Investiții directe, intrări și ieșiri de capital (mil. USD)

Прямые инвестиции, приток и отток капитала (млн. долл. США)

Direct investment, capital inflow and outflow (US\$ million)

	2021				2022					
	III		IV		I*		II*		III	
	intrări приток inflow	ieșiri отток outflow	intrări приток inflow	ieșiri отток outflow	intrări приток inflow	ieșiri отток outflow	intrări приток inflow	ieșiri отток outflow	intrări приток inflow	ieșiri отток outflow
Investiții directe Прямые инвестиции Direct investment	164,77	68,35	201,23	75,67	257,00	70,64	207,30	99,67	225,93	64,82
Active / Активы / Assets	18,16	17,89	9,24	27,79	10,72	25,25	13,62	28,37	2,19	33,16
Pasive / Обязательства / Liabilities	146,61	50,46	191,99	47,88	246,28	45,39	193,68	71,30	223,74	31,66
<i>Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții, exceptând reinvestirea profiturilor</i> <i>Участие в капитале за исключением реинвестирования доходов</i> <i>Equity other than reinvestment of earnings</i>	55,10	8,37	25,99	1,10	62,58	24,61	11,92	0,02	26,09	7,34
<i>Reinvestirea profiturilor (+) / pierderi (-)</i> <i>Реинвестирование доходов (+) / убытки (-)</i> <i>Reinvestment of earnings (+) / losses (-)</i>	47,83		86,37		132,12		144,11		94,87	
<i>Instrumente de natura datoriei</i> <i>Долговые инструменты</i> <i>Debt instrument</i>	43,68	42,09	79,63	46,78	51,58	20,78	37,65	71,28	102,78	24,32

Notă: Achiziția activelor financiare se reflectă pe debit la ieșiri, iar retragerea activelor financiare - pe credit la intrări. Acumularea pasivelor se reflectă pe credit la intrări, iar stingerea pasivelor - pe debit la ieșiri.

Примечание: Приобретение финансовых активов представлено по дебету (отток), а выбытие финансовых активов - по кредиту (приток). Принятие обязательств представлено по кредиту (приток), а погашение обязательств - по дебету (отток).

Note: Acquisition of financial assets is presented on the debit (outflow), disposal of financial assets - on the credit (inflow). Incurrence of liabilities is presented on the credit (inflow), extinguishing of liabilities - on the debit (outflow).

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

II. Poziția investițională internațională la 30.09.2022

Международная инвестиционная позиция на 30.09.2022

International investment position at 09/30/2022

Poziția investițională internațională (PII) a Republicii Moldova, la 30.09.2022, a constituit -5 686,98 mil. USD (sau -39,7 la sută raportat la PIB), soldul net debitor aprofundându-se față de sfârșitul anului 2021 cu 9,0 la sută (tabelul 12).

Tabelul 12. Indicatorii principali aferenți poziției investiționale internaționale (MBP6)

Основные показатели международной инвестиционной позиции (РПБ6)

Main indicators of the international investment position (BPM6)

	31.03. 2021	30.06. 2021	30.09. 2021	31.12. 2021	31.03. 2022*	30.06. 2022*	30.09. 2022	30.06. 2022 / 31.12. 2021
	mil. USD / млн. долл. США / US\$ million							%
Poziția investițională internațională netă Чистая МИП Net international investment position	-4 808,30	-5 101,71	-5 199,49	-5 218,42	-5 521,24	-5 545,46	-5 686,98	109,0
<i>Active / Активы / Assets</i>	5 974,30	5 999,90	6 231,01	6 448,98	6 166,98	6 115,77	6 190,50	96,0
<i>Pasive / Обязательства / Liabilities</i>	10 782,60	11 101,61	11 430,50	11 667,40	11 688,22	11 661,23	11 877,48	101,8
Activele oficiale de rezervă Официальные резервные активы Official reserve assets	3 707,68	3 774,38	3 961,82	3 901,88	3 432,43	3 616,39	4 227,54	108,3
Investițiile directe, pasive Прямые инвестиций, обязательства Direct investment, liabilities	4 599,02	4 685,05	4 787,85	4 801,48	4 894,26	4 845,29	4 899,22	102,0
Împrumuturi (fără cele intragrup), pasive Внешние кредиты (за исключением межфилиальных), обязательства Loans (without intercompany loans), liabilities	4 060,16	4 170,06	4 078,41	4 203,62	4 119,19	4 198,31	4 251,28	101,1
								%
PII / PIB МИП / ВВП IIP / GDP	-40,5	-40,3	-39,6	-38,2	-39,3	-38,9	-39,7	p.p.
Activele externe / pasivele externe Внешние активы / обязательства Foreign assets / foreign liabilities	55,4	54,0	54,5	55,3	52,8	52,4	52,1	-3,2
Pondereea ISD în stocul pasivelor externe Доля ПИИ в накопленных внешних обязательствах Share of FDI in the stock of foreign liabilities	42,7	42,2	41,9	41,2	41,9	41,6	41,2	0,0
Pondereea împrumuturilor (fără împrumuturile intragrup) în stocul pasivelor externe Доля иностранных кредитов (за исключением межфилиальных) в накопленных внешних обязательствах Share of loans (without intercompany loans) in the stock of foreign liabilities	37,7	37,6	35,7	36,0	35,2	36,0	35,8	-0,2

Notă: p.p. – puncte procentuale / Примечание: п.п. – процентные пункты / Note: p.p. – percentage points

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Poziția **activelor** financiare externe a însumat 6 190,50 mil. USD, diminuându-se cu 4,0 la sută de la începutul anului, iar a pasivelor – 11 877,48 mil. USD, în creștere cu 1,8 la sută. Raportul dintre poziția activelor și pasivelor externe a constituit 52,1 la sută (-3,2 p.p. față de situația de la finele anului 2021).

Fluxul negativ înregistrat în balanța de plăți (-340,10 mil. USD), precum și fluctuația ratelor de schimb ale valutei originale față de dolarul SUA (-295,99 mil. USD) și modificarea prețurilor instrumentelor financiare (-14,63 mil. USD) au influențat poziția **activelor financiare** în sensul

scăderii, în timp ce alte schimbări (392,24 mil. USD) au influențat poziția activelor în sensul creșterii (tabelul 13).

Tabelul 13. Poziția investițională internațională (MBP6), la 30.09.2022 (mil. USD)

Международная инвестиционная позиция (РПБ6) по состоянию на 30.09.2022 (млн. долл. США)

International investment position (BPM6) as of 09/30/2022 (US\$ million)

	Poziția la Остаток на Position as of 31.12.2021	Modificări care reflectă: Изменения, отражающие: Changes reflecting:					Poziția la Остаток на Position as of 30.09.2022
		dinamica totală всего измене- ний total changes	fluxul din VP операции ПБ BOP transact- ions	schimbări de preț результат пере- оценки price changes	fluctuația ratei de schimb изменение обменного курса exchange rate changes	alte schimbări прочие измене- ния other changes	
Poziția investițională internațională (netă) Международная инв. позиция (чистая) International investment position (net)	-5 218,42	-468,56	-1 591,14	24,72	674,54	423,32	-5 686,98
Active / АКТИВЫ / Assets	6 448,98	-258,48	-340,10	-14,63	-295,99	392,24	6 190,50
Investiții directe Прямые инвестиции Direct investment	345,94	62,39	60,25		2,14		408,33
Investiții de portofoliu Портфельные инвестиции Portfolio investment	12,12	1,33	1,36	-0,01	-0,02		13,45
Derivate financiare Производные фин. инструменты Financial derivatives	4,00						4,00
Alte investiții Прочие инвестиции Other investment	2 185,04	-647,86	-924,57		-115,53	392,24	1 537,18
Active de rezervă* Резервные активы* Reserve assets*	3 901,88	325,66	522,86	-14,62	-182,58		4 227,54
Pasive / Обязательства / Liabilities	11 667,40	210,08	1 251,04	-39,35	-970,53	-31,08	11 877,48
Investiții directe Прямые инвестиции Direct investment	4 801,48	97,74	515,35	-39,35	-354,38	-23,88	4 899,22
Investiții de portofoliu Портфельные инвестиции Portfolio investment	23,79	0,63	0,82		-0,19		24,42
Derivate financiare Производные фин. инструменты Financial derivatives	5,15	0,40	0,40				5,55
Alte investiții Прочие инвестиции Other investment	6 836,98	111,31	734,47		-615,96	-7,20	6 948,29

Notă: Pentru evaluarea pozițiilor se utilizează cross-cursurile oficiale de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA, la sfârșit de perioadă. / Примечание: Для оценки остатков были применены официальные кросс-курсы оригинальных валют к доллару США на конец периода. / Note: Official cross-exchange rates of original currencies against the US dollar at period-end are used for the evaluation of positions.

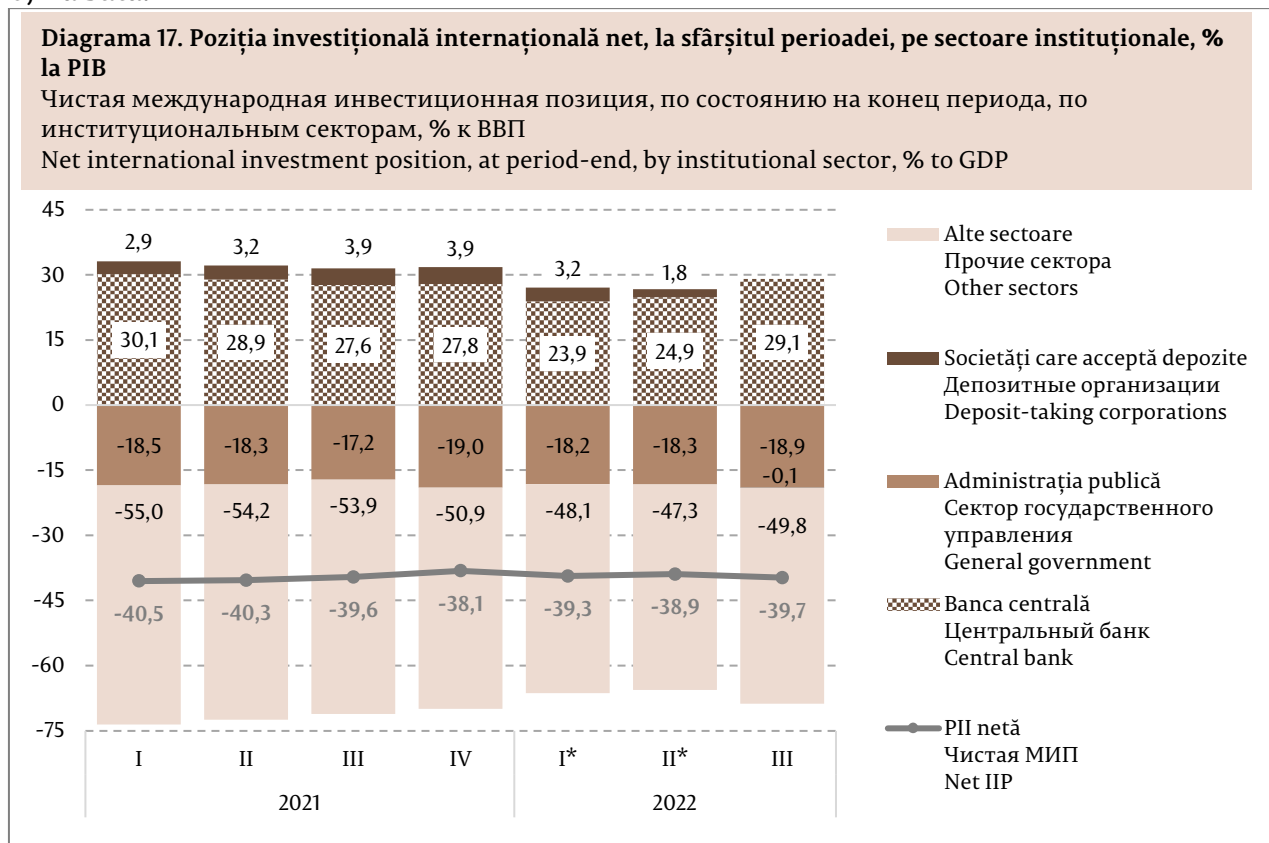
* Fluxuri evaluate la rata de schimb zilnică / операции ПБ оцениваются по ежедневному обменному курсу / BOP flow valued at daily exchange rate

Poziția pasivelor a fost determinată de fluxul pozitiv înregistrat în balanța de plăți (1 251,04 mil. USD). În același timp, fluctuația ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA (-970,53 mil. USD), modificarea prețurilor instrumentelor financiare (-39,35 mil. USD), precum și alte schimbări (-31,08 mil. USD) au influențat poziția pasivelor în sensul scăderii.

Din punctul de vedere al structurii PII pe sectoare instituționale, BNM a înregistrat creșterea poziției creditoare nete relative la PIB. Deși administrația publică și alte sectoare (alte societăți

financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ) au înregistrat creșterea pozițiilor lor debitoare nete față de nerezidenți, pozițiile nete debitoare relative la PIB s-au îmbunătățit (diagrama 17).

La 30.09.2022, evoluția negativă, față de 31.12.2021, a soldului net debitor al poziției investiționale internaționale relativ la PIB este determinată de scăderea poziției nete creditoare a societăților care acceptă depozite relativ la PIB, până la o poziție net debitoare de 0,1 la sută.

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

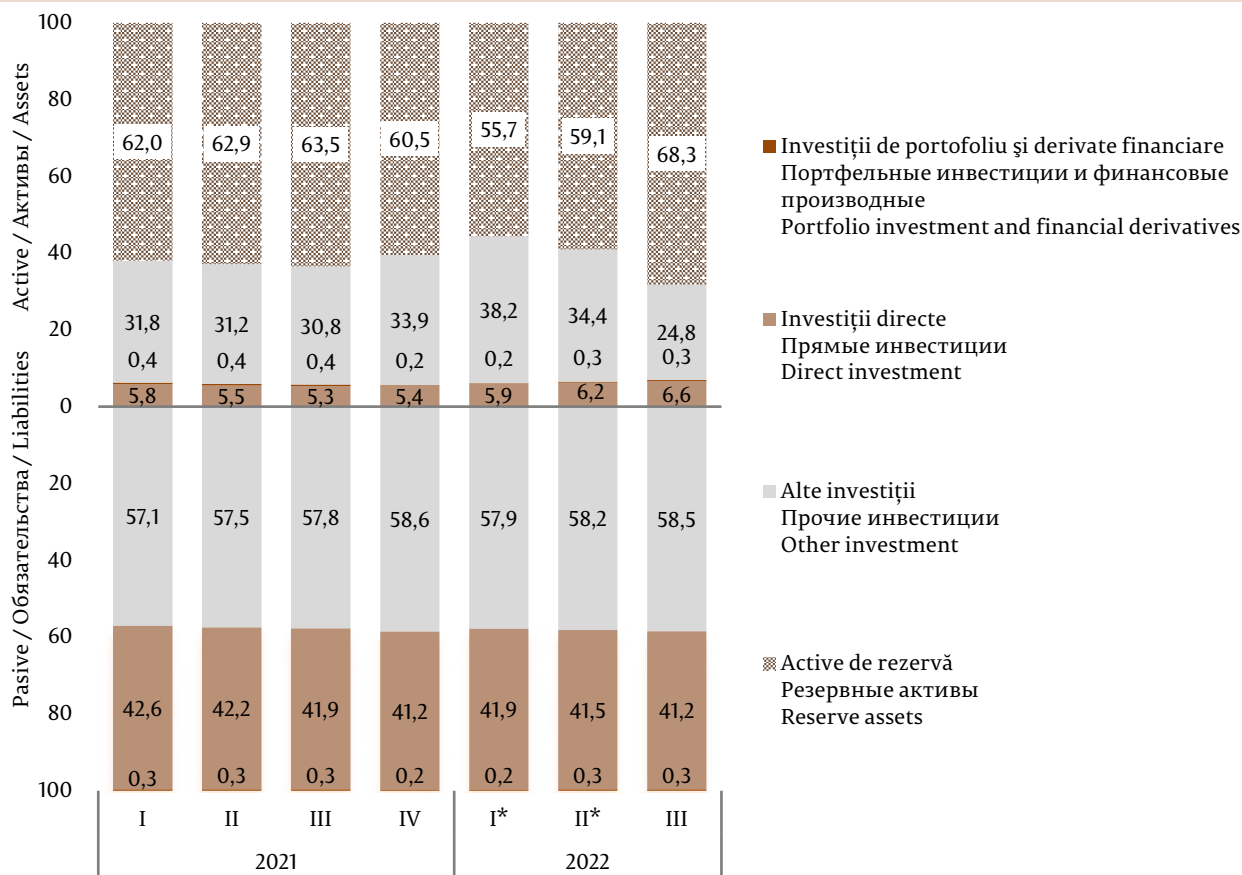
Din punctul de vedere al structurii PII pe categorii funcționale, diminuarea poziției **activelor** financiare externe pe parcursul primelor nouă luni 2022, a fost determinată de scăderea cu 29,6 la sută a poziției activelor sub formă de *alte investiții*, în special, a celor sub formă de numerar și depozite, care s-au diminuat de 2,2 ori, dar și a celor sub formă de credite comerciale și avansuri (-3,2 la sută). Concomitent, poziția *activelor de rezervă* s-a majorat cu 8,3 la sută, poziția *investițiilor directe* - cu 18,0 la sută, iar a celor de *portofoliu* - cu 11,0 la sută (diagrama 18).

Activele de rezervă dețin ponderea majoritară în totalul activelor financiare, în timp ce alte investiții și investițiile directe dețin ponderi considerabile în totalul pasivelor.

Diagrama 18. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe categorii funcționale, la sfârșitul perioadei (%)

Структура внешних финансовых активов и обязательств по функциональным категориям, по состоянию на конец периода (%)

External financial assets and liabilities structure, by functional categories, at period-end (%)

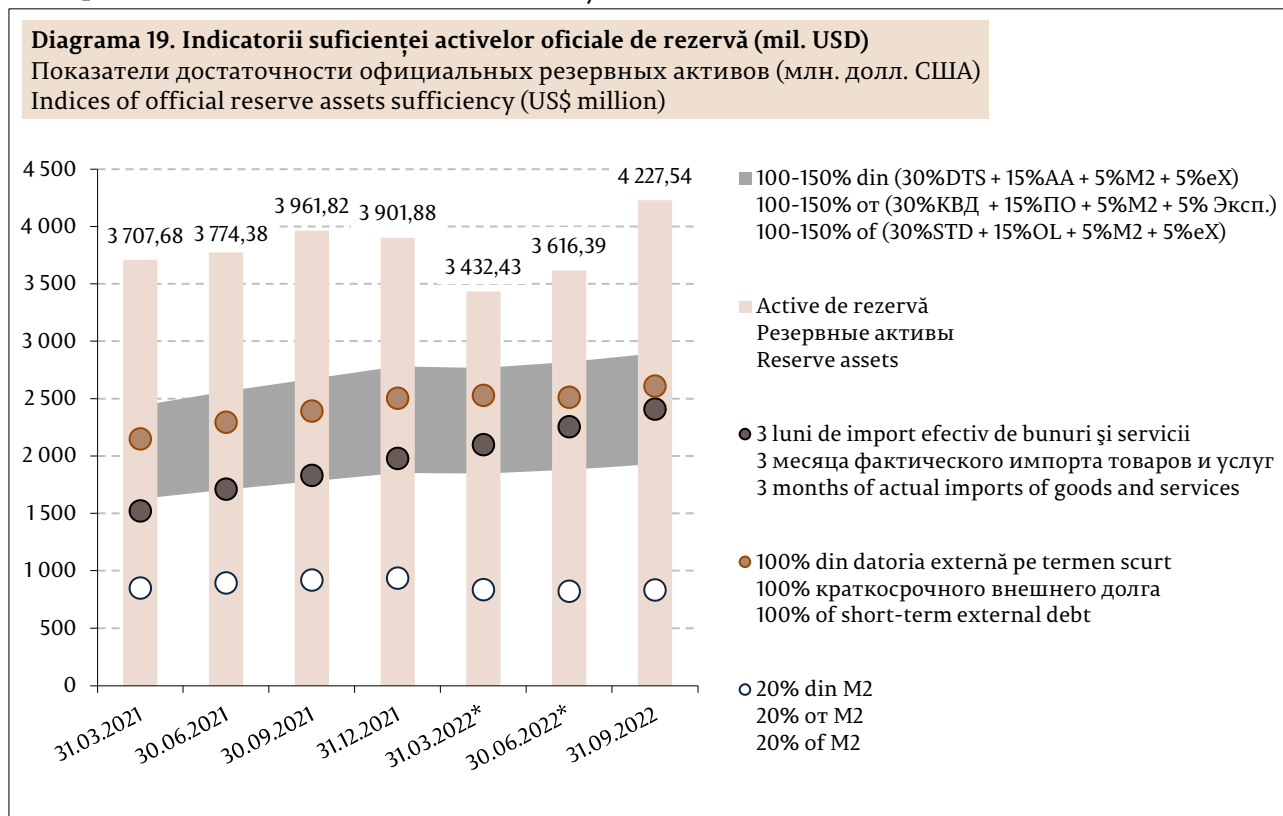

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Poziția **activelor oficiale de rezervă** a constituit 4 227,54 mil. USD la 30.09.2022, ceea ce corespunde tuturor criteriilor de suficiență:

- (i) acoperirea a cel puțin 3 luni de importuri de bunuri și servicii (au acoperit 5,3 luni de import efectiv);
- (ii) acoperirea integrală prin rezerve a datoriei externe pe termen scurt (au acoperit 161,9 la sută);
- (iii) acoperirea a 20% din masa monetară M2 (au acoperit 101,3 la sută);
- (iv) acoperirea a 100-150% din suma: 30% din datoria externă pe termen scurt + 15% din alte angajamente externe + 5% din M2 + 5% din exporturi de bunuri și servicii (au acoperit 218,9 la sută), (diagrama 19).

La 30.09.2022, poziția activelor oficiale de rezervă s-a majorat comparativ cu 31.12.2021 și corespunde tuturor criteriilor de suficiență.

Notă: DTS – datoria pe termen scurt (după scadența originală), AA – alte angajamente, M2 – masa monetară, eX – export de bunuri și servicii / Примечание: КВД – краткосрочный внешний долг, ПО – прочие обязательства, M2 – денежная масса, Эксп – экспорт товаров и услуг / Note: STD – short-term debt, OL – other liabilities, M2 – broad money, eX – export of goods and services.

Criteriile se bazează pe recomandările FMI din "Assessing Reserve Adequacy - Specific Proposals", aprilie 2015

Критерии основаны на рекомендациях МВФ из "Assessing Reserve Adequacy - Specific Proposals", апрель 2015 г.

Criteria are based on the IMF recommendations specified in "Assessing Reserve Adequacy - Specific Proposals", April 2015:

<http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2014/121914.pdf>

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Evoluția poziției **pasivelor** a fost determinată de majorarea cu 1,6 la sută a angajamentelor sub formă de **alte investiții**, ele deținând ponderea majoritară (58,5 la sută) în pasivele externe ale țării. Alte investiții au constat în proporție de 61,2 la sută din **împrumuturi**, 29,8 la sută – **credite comerciale și avansuri**, 5,2 la sută – **drepturi speciale de tragere**, 3,0 la sută – **numerar și depozite** și 0,8 la sută – **alte pasive**.

În același timp, angajamentele sub formă de **investiții directe**, care dețin 41,2 la sută din angajamentele externe ale țării, s-au majorat cu 2,0 la sută comparativ cu 31.12.2021. Poziția investițiilor directe în capitalul propriu a totalizat 2 977,02 mil. USD (+3,4 la sută comparativ cu 31.12.2021), iar a instrumentelor de natura datoriei – 1 922,20 mil. USD (+0,1 la sută).

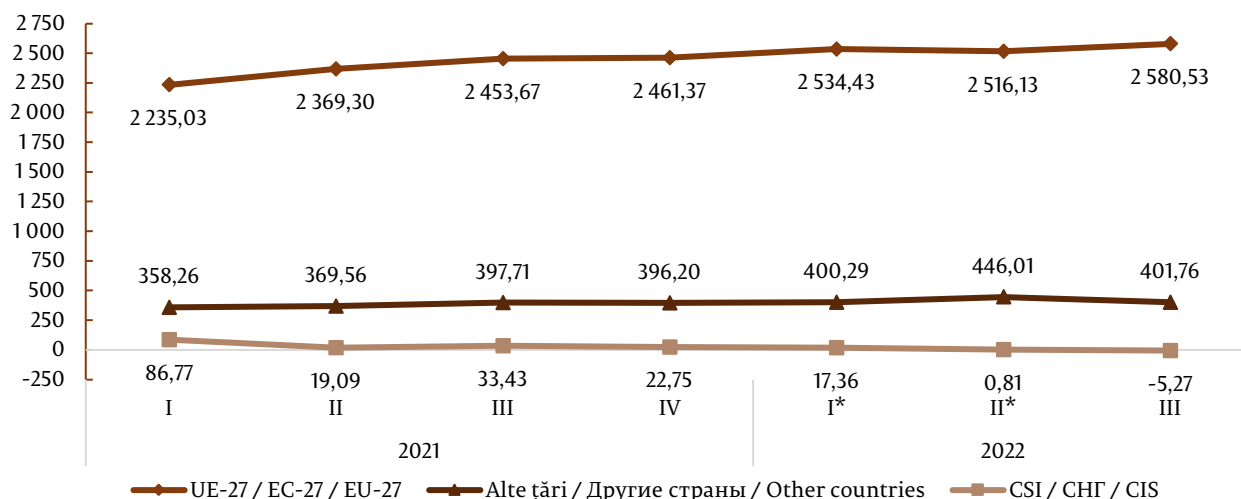
În distribuția geografică a investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni acumulate, cele din țările UE s-au majorat cu 4,8 la sută, deținând ponderea majoritară de 86,7 la sută, iar cele din alte țări au crescut cu 1,4 la sută, deținând 13,5 la sută. Concomitent, investițiile directe sub formă de participații și acțiuni provenite din CSI au scăzut mult, până la -5,27 mil. USD la data de 30.09.2022, din cauza pierderilor înregistrate (profituri reinvestite negative) (diagrama 20).

Pozițiile investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni provenite din Uniunea Europeană și alte țări s-au majorat, iar cele din CSI s-au diminuat față de 31.12.2021.

Diagrama 20. Poziția investițiilor directe, capital propriu, pe zone geografice, la sfârșitul perioadei (mil. USD)**

Прямые инвестиции** – собственный капитал, по регионам, по состоянию на конец периода (млн. долл. США)

Direct investments in domestic economy position** – equity, by geographic region, at period-end (US\$ mil.)

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

** poziții calculate conform valorii de bilanț, distribuția pe țări în baza investitorului nemijlocit

** остатки, отраженные по методу оценки "собственные средства по балансовой стоимости", распределение по странам в соответствии с непосредственным инвестором

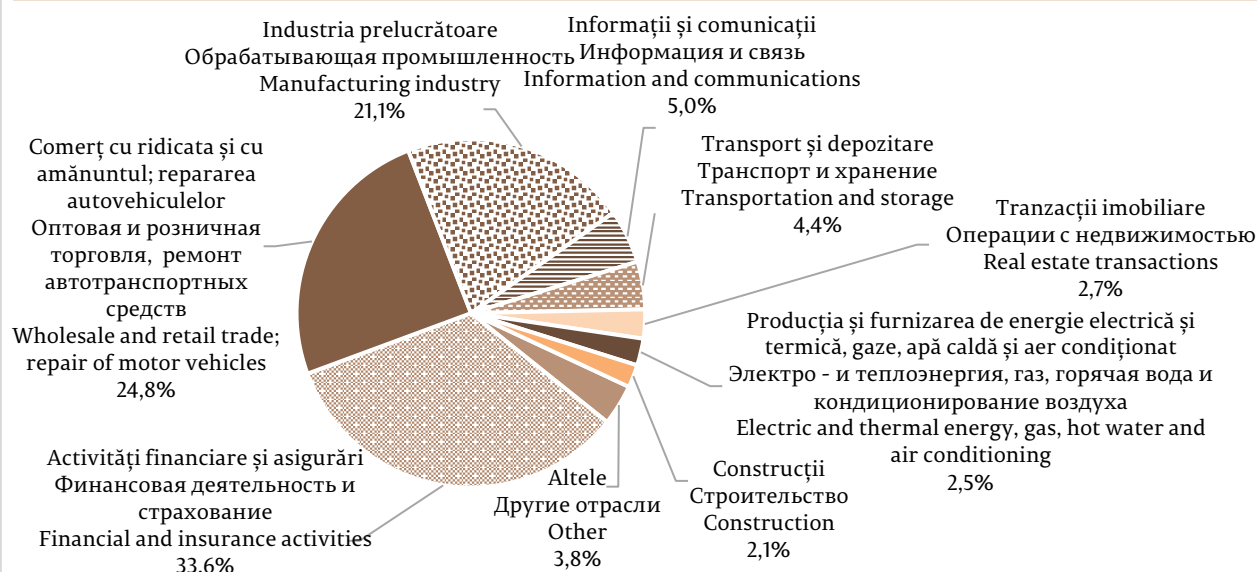
** positions calculated according to the own funds at book value method, by immediate investor's country

Activitățile financiare și asigurările, comerțul cu ridicata și cu amănuntul, precum și industria prelucrătoare dețin ponderile cele mai mari în poziția pasivelor sub formă de investiții directe (capital propriu).

Diagrama 21. Investițiile directe, capital propriu acumulat la 30.09.2022, pe activități economice (conform CAEM-2)

Прямые инвестиции – собственный капитал, накопленный по состоянию на 30.09.2022 г., по отраслям (согласно КЭДМ-2)

Direct investment in domestic economy, equity as of 09/30/2022, by industry (according to NACE-2)

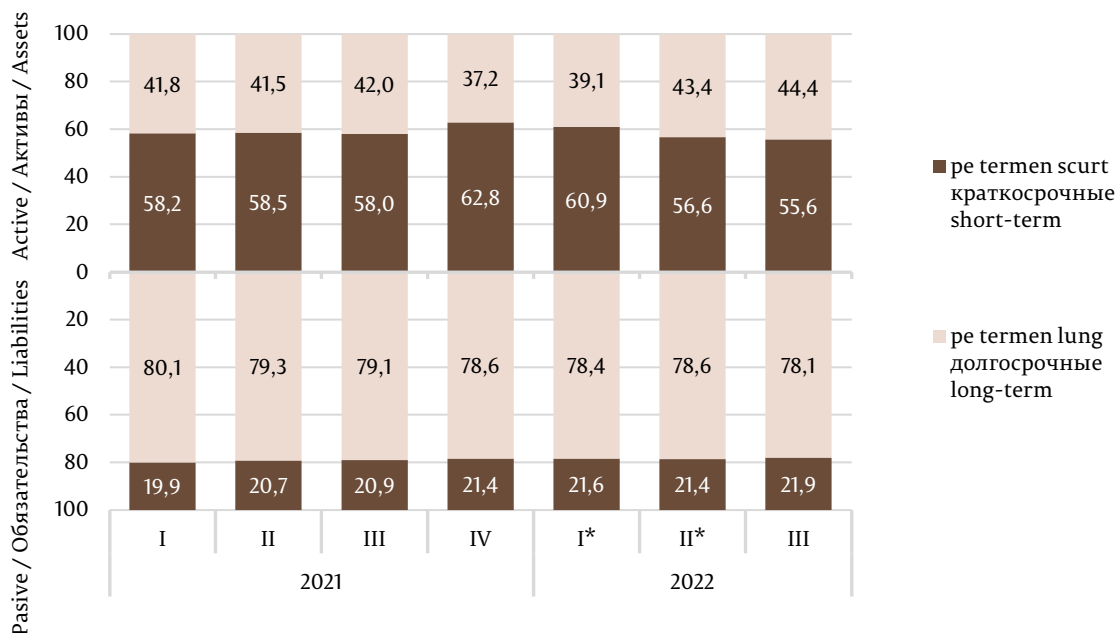

Notă: Date estimate / Примечание: Оценочные данные / Note: Estimated data

Structura pe scadențe a *activelor financiare* arată prevalența celor pe termen scurt, al căror raport la activele pe termen lung reprezintă 1,3 (diagrama 22). Astfel, în totalul *creanțelor* predomină cele *pe termen scurt* cu o pondere de 55,6 la sută, alcătuite, în mare parte, din active de rezervă (numerar și depozite, aur monetar) – 63,0 la sută și din alte investiții – 36,3 la sută. Structura *pasivelor* externe arată prevalența considerabilă a angajamentelor pe termen lung (78,1 la sută), în timp ce pasivele *pe termen scurt* dețin o pondere de 21,9 la sută. Raportul dintre *pasivele* pe termen lung și cele pe termen scurt este de 3,6.

Ponderea majoritară în structura activelor financiare revine constant celor pe termen scurt, iar în cazul pasivelor prevalează cele pe termen lung.

Diagrama 22. Structura activelor financiare și pasivelor externe, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (%)
 Структура внешних финансовых активов и обязательств по срокам погашения, по состоянию на конец периода (%)
 Structure of external financial assets and liabilities by maturity, at period-end (%)

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

III. Datoria externă brută la 30.09.2022

Внешний долг Республики Молдова по состоянию на 30.09.2022
 External debt of the Republic of Moldova as of 09/30/2022

Datoria externă brută a Republicii Moldova pe parcursul trimestrului III 2022, nu s-a schimbat esențial (+1,4 la sută față de 31.12.2021) și a totalizat 8 885,50 mil. USD la 30.09.2022. Raportul datoriei externe brute la PIB a constituit 62,1 la sută, cu 2,0 p.p. mai mică față de 31.12.2021, datorită PIB-ului în creștere.

Tabelul 14. Datoria externă brută (MBP6) pe sectoare instituționale și pe scadențe (originale) (mil. USD)

Валовой внешний долг (РПБ6) по институциональным секторам и срокам погашения (изначальным) (млн. долл. США)

Gross external debt (BPM6) by institutional sectors and maturities (original) (US\$ million)

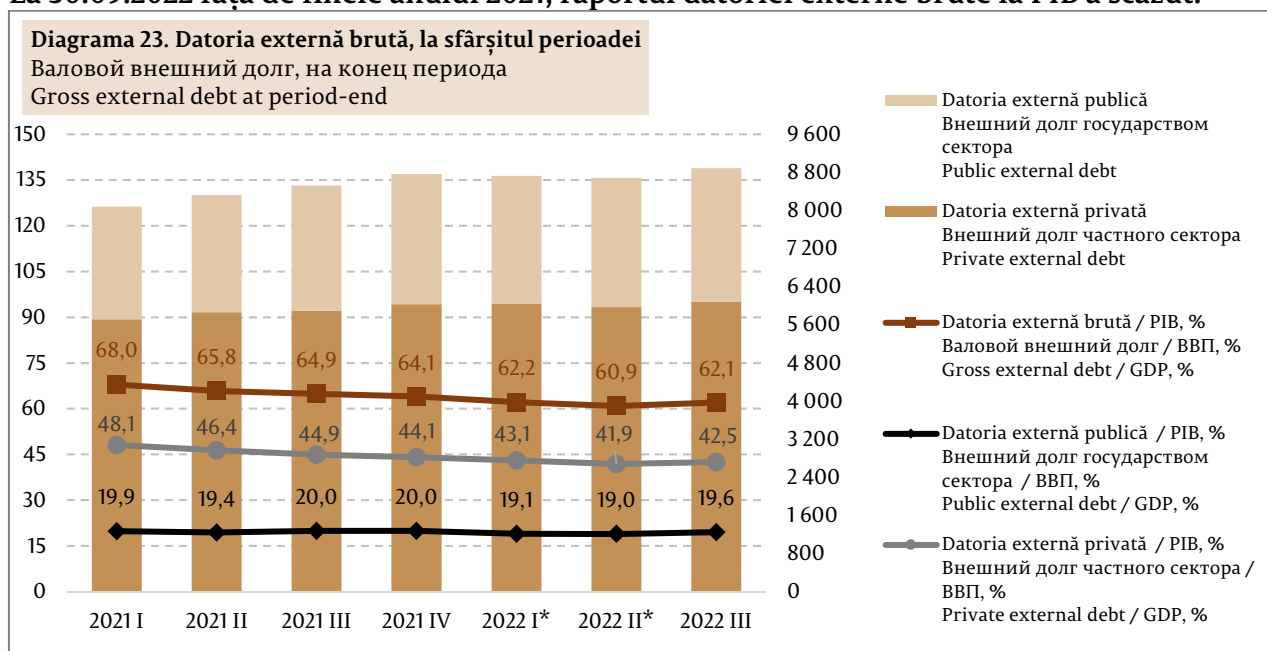
	30.09. 2021	31.12. 2021	31.03. 2022*	30.06. 2022*	30.09. 2022	30.09. 2022 / 31.12. 2021
Administrația publică	2 257,26	2 606,58	2 561,25	2 606,87	2 705,66	103,8
Сектор государственного управления						
General government						
Pe termen scurt / Кратк. обязательства / Short-term	0,12	0,12	0,11	0,11	0,59	491,7
Pe termen lung / Долг. обязательства / Long-term	2 257,14	2 606,46	2 561,14	2 606,76	2 705,07	103,8
din care datoria UAT*/ в т.ч. долг АТЕ*/ of which: debt of ATU**	18,68	20,37	19,70	20,05	17,98	88,3
Banca centrală / Центральный банк / Central bank	334,96	92,39	85,16	73,87	66,88	72,4
Pe termen lung / Долг. обязательства / Long-term	334,96	92,39	85,16	73,87	66,88	72,4
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	320,76	350,02	367,68	409,06	450,49	128,7
Депозитные организации за исключением центрального банка						
Deposit-taking corporations except central bank						
Pe termen scurt / Кратк. обязательства / Short-term	162,13	165,93	180,19	208,55	234,89	141,6
Pe termen lung / Долг. обязательства / Long-term	158,63	184,09	187,49	200,51	215,60	117,1
Alte sectoare / Другие секторы / Other sectors	3 707,72	3 795,47	3 765,66	3 711,52	3 740,28	98,5
Pe termen scurt / Кратк. обязательства / Short-term	1 992,16	2 089,70	2 099,51	2 050,18	2 120,37	101,5
Pe termen lung / Долг. обязательства / Long-term	1 715,56	1 705,77	1 666,15	1 661,34	1 619,91	95,0
<i>Alte societăți financiare / Прочие финансовые организации / Other financial corporations</i>	<i>288,00</i>	<i>284,60</i>	<i>279,50</i>	<i>304,07</i>	<i>309,19</i>	<i>108,6</i>
Pe termen scurt / Кратк. обязательства / Short-term	30,59	30,08	33,52	32,73	29,77	99,0
Pe termen lung / Долг. обязательства / Long-term	257,41	254,52	245,98	271,34	279,42	109,8
<i>Societăți nefinanciare / Нефинансовые предприятия</i>	<i>3 358,71</i>	<i>3 448,01</i>	<i>3 423,07</i>	<i>3 343,59</i>	<i>3 365,98</i>	<i>97,6</i>
<i>Nonfinancial corporations</i>						
Pe termen scurt / Кратк. обязательства / Short-term	1 960,40	2 057,98	2 064,25	2 015,42	2 088,18	101,5
Pe termen lung / Долг. обязательства / Long-term	1 398,30	1 390,02	1 358,81	1 328,16	1 277,79	91,9
din care datoria corporațiilor publice в т.ч. долг государственных корпораций of which: debt of public corporations	31,44	32,03	31,54	28,86	26,39	82,4
Gospodăriile populației și IFSLSGP***	61,01	62,86	63,09	63,86	65,11	103,6
Домашние хозяйства и НКОДХ***						
Households and NPISHs***						
Pe termen scurt / Кратк. обязательства / Short term	1,17	1,64	1,74	2,03	2,41	147,7
Pe termen lung / Долг. обязательства / Long-term	59,85	61,23	61,36	61,84	62,69	102,4
Investiții directe: creditarea intragrup	1 903,03	1 921,15	1 942,18	1 882,33	1 922,19	100,1
Прямые инвестиции: межфилиальное кредитование						
Direct investment: intercompany lending						
Pe termen scurt / Кратк. обязательства / Short-term	238,91	248,35	250,67	246,37	255,30	102,8
Pe termen lung / Долг. обязательства / Long-term	1 664,12	1 672,80	1 691,51	1 635,96	1 666,89	99,6
TOTAL / ВСЕГО / TOTAL	8 523,73	8 765,61	8 721,93	8 683,65	8 885,50	101,4

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

** UAT – unități administrativ-teritoriale / ATE – административно-территориальные единицы / ATU – administrative-territorial units

*** IFSLSGP - instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației / НКОДХ - некоммерческие организации, обслуживающие домашние хозяйства / NPISHs - nonprofit institutions serving households

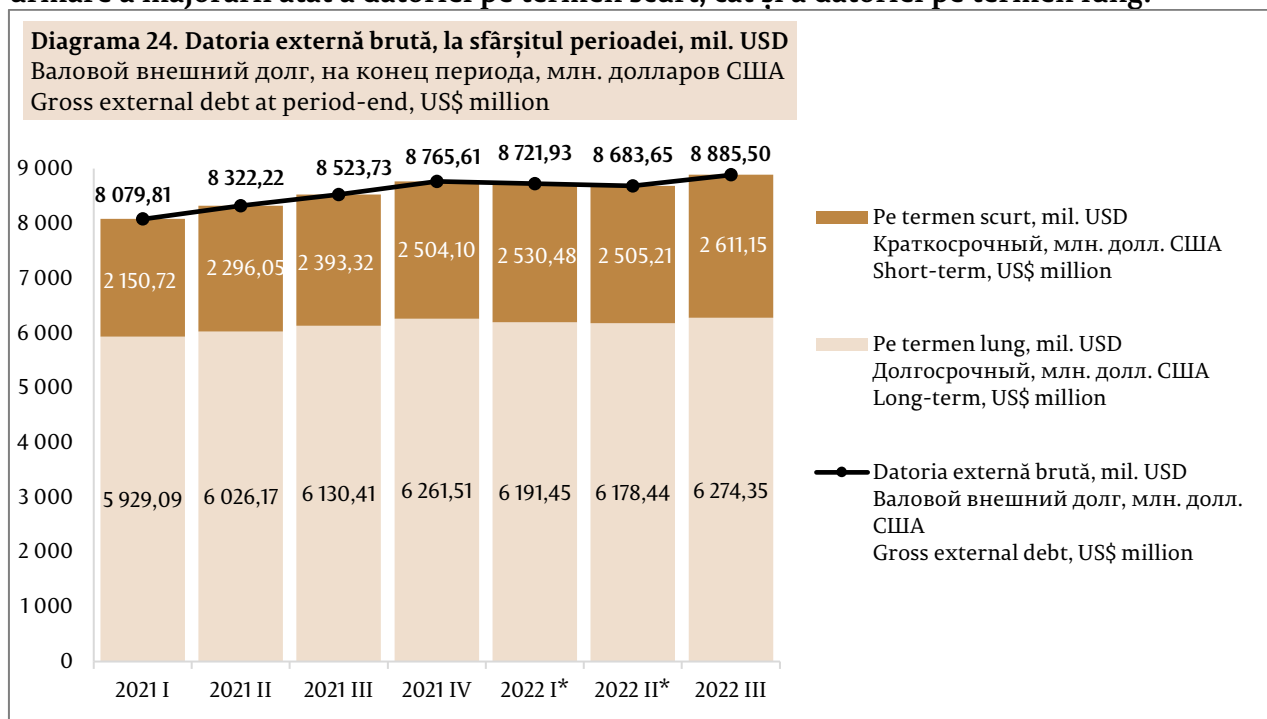
La 30.09.2022 față de finele anului 2021, raportul datoriei externe brute la PIB a scăzut.

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Cea mai mare parte a soldului datoriei externe brute îi revine *datoriei pe termen lung* – 70,6 la sută, valoarea acesteia înregistrând o creștere nesemnificativă față de finele anului 2021 (+0,2 la sută). *Datoria externă pe termen scurt* s-a majorat cu 4,3 la sută către 30.09.2022 și i-a revenit o pondere de 29,4 la sută din total (diagrama 24).

Pe parcursul trimestrului III 2022, datoria externă brută a crescut ca valoare absolută drept urmare a majorării atât a datoriei pe termen scurt, cât și a datoriei pe termen lung.

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Analiza indicatorilor principali ai datoriei externe denotă o calitate constantă a finanțării externe avantajoase exprimate indirect prin *rata medie trimestrială implicită a dobânzii la datoria externă sub formă de împrumuturi și alocări de DST* (tabelul 15).

Scadența medie implicită a datoriei externe pe termen lung sub formă de împrumuturi a manifestat o dinamică pozitivă, ceea ce reflectă noi valorificări de finanțare pe termen lung, ce este confirmat și prin evoluția ratei reînnoirii finanțării, care a înregistrat o creștere cu 131 p.p. față de sfârșitul anului 2021.

Tabelul 15. Indicatorii principali aferenți datoriei externe (MBP6)

Основные показатели внешнего долга (РПБ6)

Main indicators of the external debt (BPM6)

	31.03 2021	30.06 2021	30.09. 2021	31.12 2021	31.03. 2022*	30.06. 2022*	30.09. 2022	30.09.2022 / 31.12.2021
	%							p.p.
Ponderea datoriei externe publice în DE brută Доля внешнего долга гос. сектора в валовом внешнем долге Share of public external debt in gross external debt	29,2	29,5	30,8	31,2	30,7	31,5	31,5	0,3
Ponderea DE pe termen lung în DE brută Доля долгосрочного долга в валовом ВД Share of long-term ED in gross ED	73,4	72,4	71,9	71,4	71,0	71,1	70,6	-1,0
Ponderea creditorilor organizației internaționale și guverne străine în DE sub formă de împrumuturi și alocări de DST Доля международных организаций и иностранных правительств (кредиторы) во ВД в части кредитов и распределения СДР Share of international organizations and foreign governments (creditors) in the ED in the form of loans and SDR allocations	47,7	48,6	50,8	51,8	51,6	52,0	53,3	2,0
Rata medie trimestrială implicită a dobânzii la DE sub formă de împrumuturi și alocări de DST Среднеквартальная косвенная процентная ставка по ВД в виде ссуд и займов и распределения СДР Implicit quarterly average interest rate on ED (loans and SDR allocation)	0,4	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	-
Rata reînnoirii finanțării (raportul dintre trageri noi și rambursări la împrumuturile pe termen lung) Коэффициент обновления финансирования (соотношение привлечения новых долгосрочных займов к погашениям по старым обязательствам) Roll-over rate, long-term debt (loans)	109	125	169	170	78	220	301	131
	ani / лет / years							p.p.
Scadența medie implicită a DE pe termen lung sub formă de împrumuturi (în câți ani va achitată datoria, dacă se vor păstra rambursările curente și nu vor fi trageri noi) Средний косвенный срок погашения долгосрочного ВД в виде ссуд и займов (количество лет для погашения долга при отсутствии новых привлечений и сохранении текущего уровня погашений) Implicit average maturity of external long term debt (loans)	7,6	8,0	6,2	5,8	9,4	8,5	9,9	5,0

Notă: p. p. – puncte procentuale / Примечание: – процентные пункты / Note: – percentage points

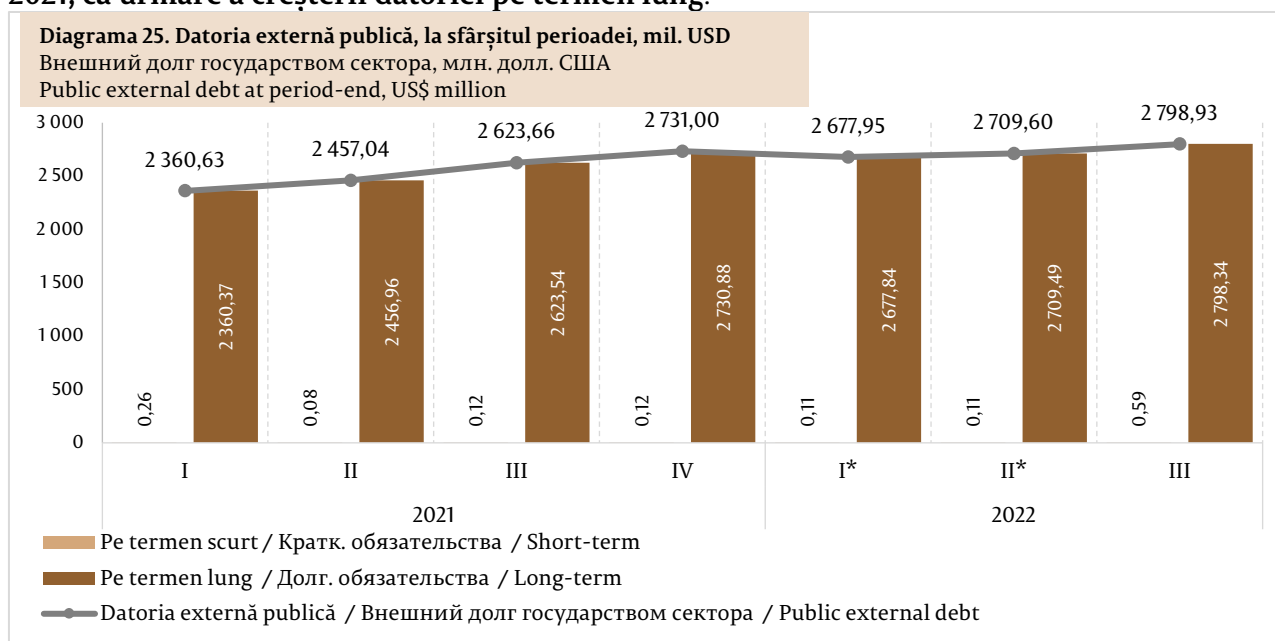
* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

a) **Datoria externă publică**
Внешний долг государством сектора
Public external debt

Datoria externă publică⁶ a crescut cu 2,5 la sută comparativ cu finele anului 2021 și a reprezentat 31,5 la sută din totalul datoriei externe.

Cea mai mare parte a soldului datoriei externe publice îi revine *datoriei pe termen lung* care s-a majorat pe parcursul trimestrului III 2022 cu 1,7 la sută (diagrama 25).

La 30.09.2022, datoria externă publică s-a majorat comparativ cu situația de la finele anului 2021, ca urmare a creșterii datoriei pe termen lung.

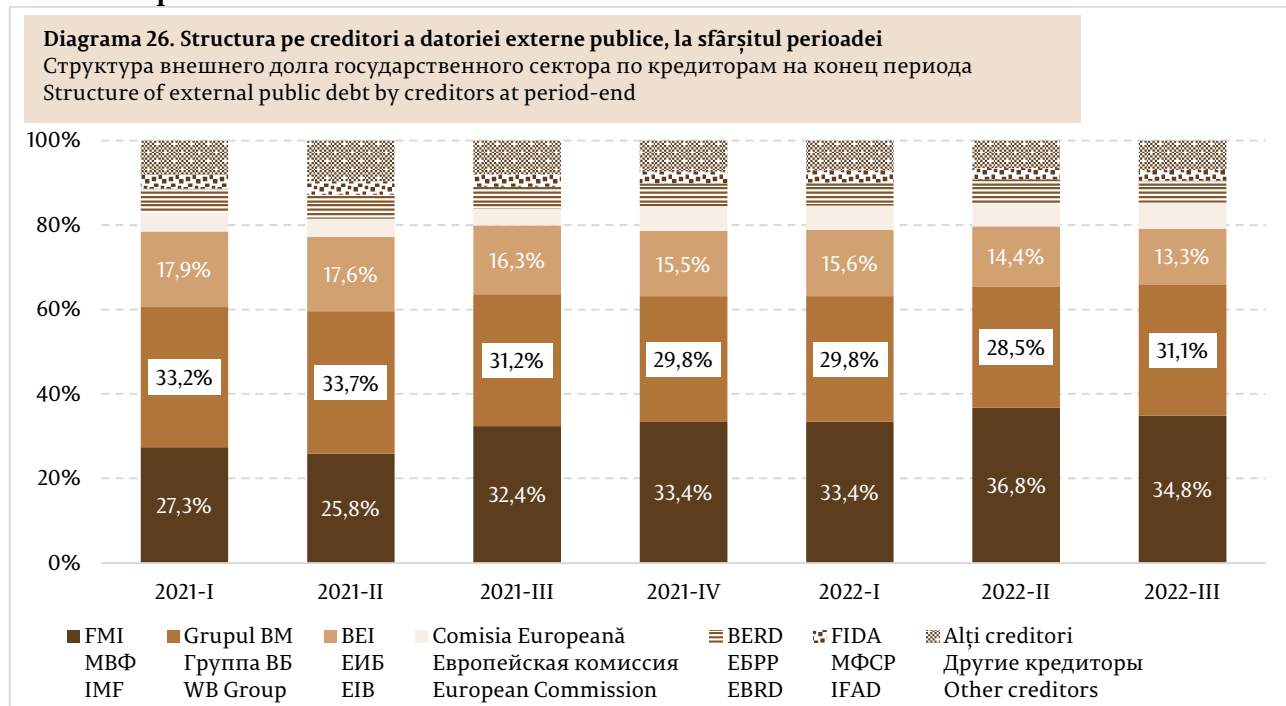
* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Conform situației la 30.09.2022, principalul creditor al statului este Fondul Monetar Internațional cu o pondere de 34,8 la sută din totalul datoriei publice (975,37 mil. USD), urmat de Grupul Băncii Mondiale cu 31,1 la sută sau 870,09 mil. USD (dintre care datoria față de Asociația Internațională pentru Dezvoltare a constituit 736,43 mil. USD, față de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 133,66 mil. USD) și Banca Europeană de Investiții cu 13,3 la sută (370,92 mil. USD) (diagrama 26, tabelul 18).

Serviciul datoriei externe publice a Republicii Moldova este prezentat în tabelul 16.

⁶ inclusiv tranșele la creditele ECF și EFF primite în mai 2022 de la FMI (reflectate conform Îndrumarului metodologic al FMI Statistica DE, 2014 <https://www.imf.org/external/np/sta/ed/ed.htm> para 2.26); datele publicate de MF privind soldul datoriei de stat la situația din 30.06.2022 nu includ aceste sume, ele fiind reflectate în iulie 2022 (data intrării în vigoare a Legii nr. 7 din 21.01.2022 și Legii nr. 8 din 21.01.2022, care aproba atragerea de către Guvernul Republicii Moldova a împrumutului de stat extern din partea Fondului Monetar Internațional).

Fondul Monetar Internațional și Grupul Băncii Mondiale sunt principalii creditori externi ai sectorului public.

Tabelul 16. Serviciul datoriei externe publice

Обслуживание внешнего государственного долга

Public external debt service

	UM / EI	2021				2022		
		I	II	III	IV	I*	II*	III
Serviciul datoriei externe publice (plăți efective în conformitate cu orarul)	mil. USD	88,55	112,27	136,60	170,66	85,56	106,00	104,75
Обслуживание внешнего госуд. долга (фактически, в соответствии с договором)	млн. USD							
Public external debt service (actual payments, according to schedule)	US\$ mil.							
Serviciul datoriei de stat externe (plăți efective în conformitate cu orarul)	mil. USD	55,29	27,11	48,87	29,53	35,34	30,23	34,00
Обслуживание прямого госуд. внешнего долга (фактически, в соответствии с договором)	млн. USD							
Governmental external debt service (actual payments, according to schedule)	US\$ mil.							
Serviciul datoriei externe publice / export de bunuri și servicii	%	7,9	4,7	5,8	3,0	3,2	2,6	2,7
Обслуживание внешнего госуд. долга / экспорт товаров и услуг								
Public external debt service / exports of goods and services								
Serviciul datoriei de stat externe / export de bunuri și servicii	%	6,3	3,1	4,4	2,2	2,6	1,9	2,3
Обслуживание прямого госуд. внешнего долга / экспорт товаров и услуг								
Governmental external debt service / exports of goods and services								

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

Cea mai mare parte a datoriei externe – 64,1 la sută, la situația din 30.09.2022, îi revine datoriei sub formă de împrumuturi și alocări de DST și titluri de angajamente, ceea ce constituie 5 697,37 mil USD (-0,15 la sută față de 31.12.2021) (tabelul 17).

Tabelul 17. Datoria externă sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, pe creditori (mil. USD)

 Кредиты, распределение СДР и долговые ценные бумаги по кредиторам (млн. долларов США)
 External loans, SDR allocations and debt securities, by creditor (US\$ million)

	30.06. 2021	30.09. 2021	31.12. 2021	31.03. 2022*	30.06. 2022*	30.09. 2022
Banca centrală / Центральный банк / Central bank	114,98	334,96	92,39	85,16	73,87	66,88
FMI / МВФ / IMF	114,98	334,96	92,39	85,16	73,87	66,88
Datoria de stat directă	2 295,72	2 238,58	2 586,21	2 541,55	2 586,82	2 687,68
Прямой государственный долг						
Direct governmental debt						
<i>Organisme internaționale</i>	<i>2 148,09</i>	<i>2 114,51</i>	<i>2 468,14</i>	<i>2 431,38</i>	<i>2 484,72</i>	<i>2 559,37</i>
<i>Международные организации</i>						
<i>Multilateral creditors</i>						
FMI / МВФ / IMF	519,61	514,79	819,57	810,02	923,33	908,49
AID / MAP / IDA	712,01	702,26	701,41	686,91	670,77	736,43
BEI / ЕИБ / EIB	405,41	393,94	390,71	388,12	361,60	345,14
Comisia Europeană / Европейская комиссия / European Commission	107,14	104,94	158,53	155,79	147,26	169,99
BERD / ЕБРР / EBRD	122,18	120,04	128,76	125,80	133,34	128,05
BIRD / МБРР / IBRD	116,68	116,99	112,08	109,97	101,99	133,66
FIDA / МФСР / IFAD	78,06	78,21	76,70	76,25	72,75	71,23
BDCE / БРСЕ / СЕБ	87,00	83,34	80,38	78,52	73,68	66,38
<i>Relații bilaterale / Двусторонние кредиторы / Bilateral creditors</i>	<i>147,55</i>	<i>123,95</i>	<i>117,95</i>	<i>110,06</i>	<i>101,99</i>	<i>127,72</i>
Japonia / Япония / Japan	54,97	53,72	51,98	52,93	47,26	43,68
Polonia / Poland / Польша	0,52	0,51	0,49	0,48	0,46	19,85
Austria / Австрия / Austria	21,31	20,66	19,18	18,66	16,81	15,36
SUA / США / USA	20,21	19,06	16,88	16,14	16,14	15,00
Franța / / France						14,57
Rusia / Россия / Russia	19,92	14,50	14,50	14,50	14,50	14,50
Germania / Германия / Germany	11,28	9,67	9,26	7,35	6,82	4,76
Alte / Прочие / Other	0,08	0,12	0,12	0,11	0,11	0,59
Datoria UAT** / Долг АТЕ** / Debt of ATU**	13,94	18,68	20,37	19,70	20,05	17,98
<i>Organisme internaționale</i>	<i>13,94</i>	<i>18,68</i>	<i>20,37</i>	<i>19,70</i>	<i>20,05</i>	<i>17,98</i>
<i>Международные организации</i>						
<i>Multilateral creditors</i>						
BEI / ЕИБ / EIB	10,45	16,36	15,73	15,00	14,03	12,55
BERD / ЕБРР / EBRD	3,45	2,28	4,42	4,51	5,85	5,27
NEFCO / НЕФКО / NEFCO	0,04	0,04	0,22	0,19	0,17	0,16
Datoria corporațiilor publice	32,40	31,44	32,03	31,54	28,86	26,39
Долг государственных корпораций						
Debt of public corporations						
<i>Organisme internaționale</i>	<i>31,12</i>	<i>30,37</i>	<i>31,15</i>	<i>30,86</i>	<i>28,38</i>	<i>26,11</i>
<i>Международные организации</i>						
<i>Multilateral creditors</i>						
BEI / ЕИБ / EIB	16,85	16,51	15,72	15,45	14,32	13,23
BERD / ЕБРР / EBRD	14,27	13,86	15,43	15,41	14,06	12,88
Alți creditori / Другие кредиторы / Other creditors	1,28	1,07	0,88	0,68	0,48	0,28
Datoria privată negarantată de stat	3 040,43	2 974,56	2 975,01	2 953,17	2 967,43	2 898,44
Негарантированный государством долг частного сектора						
Non-guaranteed private debt						
<i>Organisme internaționale</i>	<i>218,82</i>	<i>219,33</i>	<i>224,31</i>	<i>229,44</i>	<i>225,64</i>	<i>236,73</i>
<i>Международные организации</i>						
<i>Multilateral creditors</i>						
Alți creditori / Другие кредиторы / Other creditors	2 821,61	2 755,23	2 750,70	2 723,73	2 741,79	2 661,71
TOTAL / ВСЕГО / TOTAL	5 497,47	5 598,22	5 706,01	5 631,12	5 677,03	5 697,37

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

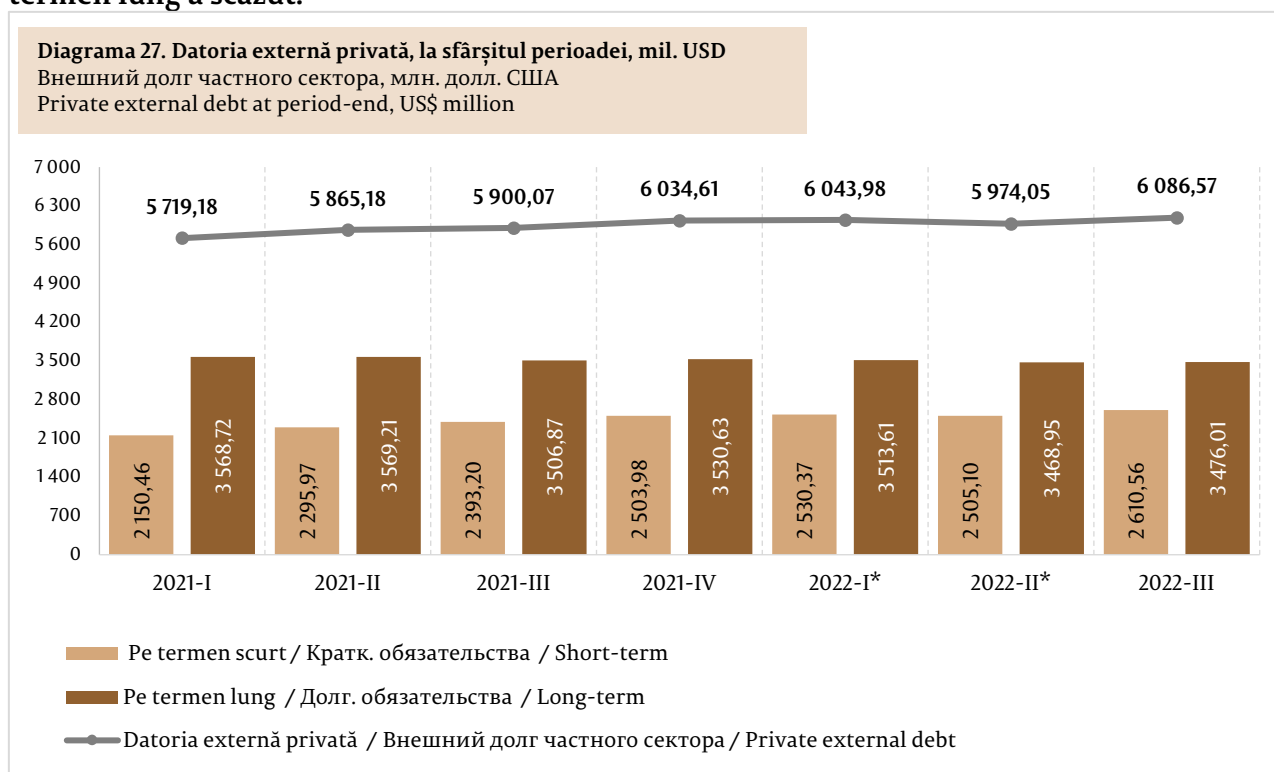
** UAT – unități administrativ-teritoriale / АТЕ – административно-территориальные единицы / ATU – administrative-territorial units

b) Datoria externă privată
Внешний долг частного сектора
Private external debt

Datoria externă privată a constituit 68,5 la sută din totalul datoriei externe și s-a cifrat la 6 086,57 mil. USD, majorându-se față de 31.12.2021 cu 0,9 la sută (diagrama 27).

Conform structurii pe scadențe a datoriei externe private cea mai mare pondere îi revine datoriei pe termen lung, care a scăzut cu 1,5 la sută față de finele anului 2021, iar datoria pe termen scurt s-a majorat cu 4,3 la sută (diagrama 27).

La 30.09.2022, datoria externă privată a crescut comparativ cu situația de la finele anului 2021, ca urmare a majorării datoriei externe private pe termen scurt, în timp ce datoria pe termen lung a scăzut.

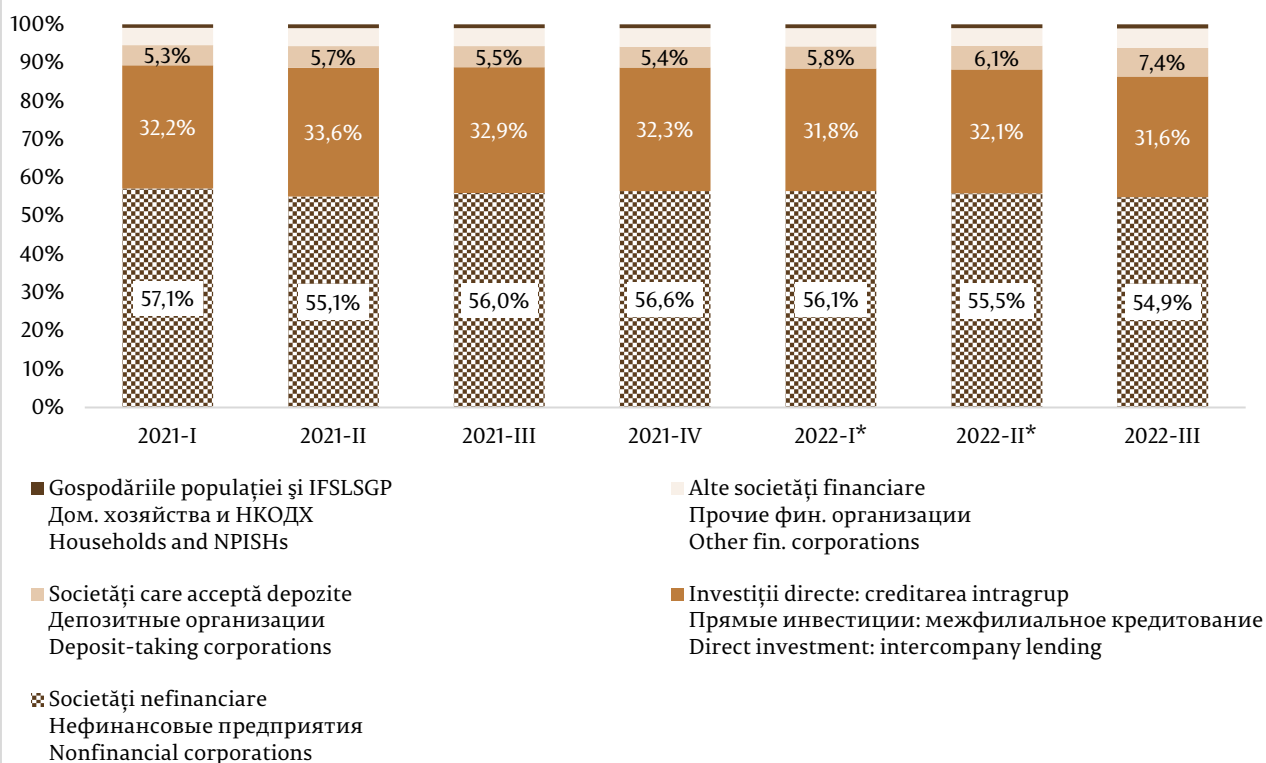

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

În datoria externă privată pe sectoare instituționale, ponderea majoritară de 54,9 la sută a revenit societăților nefinanciare (diagrama 28). Creditarea intragrup din cadrul investițiilor directe au avut o pondere de 31,6 la sută din total, societățile care acceptă depozite - 7,4 la sută din total, gospodăriilor populației le-a revenit o pondere de 1,1 la sută din totalul datoriei externe private, iar altor societăți financiare - 5,1 la sută.

Societățile nefinanciare și-au menținut ponderea majoritară în datoria externă privată.

Diagrama 28. Structura datoriei private, pe sectoare instituționale, la 30.09.2022
 Структура внешней долл частного сектора по институциональным секторам на 30.09.2022
 Structure of external private debt by institutional sectors as of 09/30/2022

* date revizuite / пересмотренные данные / revised data

IV. Statistica operațiunilor bancare internaționale

Статистика международных банковских операций
International bank transactions statistics

Statistica tranzacțiilor bancare internaționale reflectă diminuarea, în trimestrul III 2022, a comparativ cu trimestrul III 2021, a volumului operațiunilor internaționale efectuate prin intermediul sistemului bancar național cu 20,2 la sută la încasări și cu 19,0 la sută la plăți.

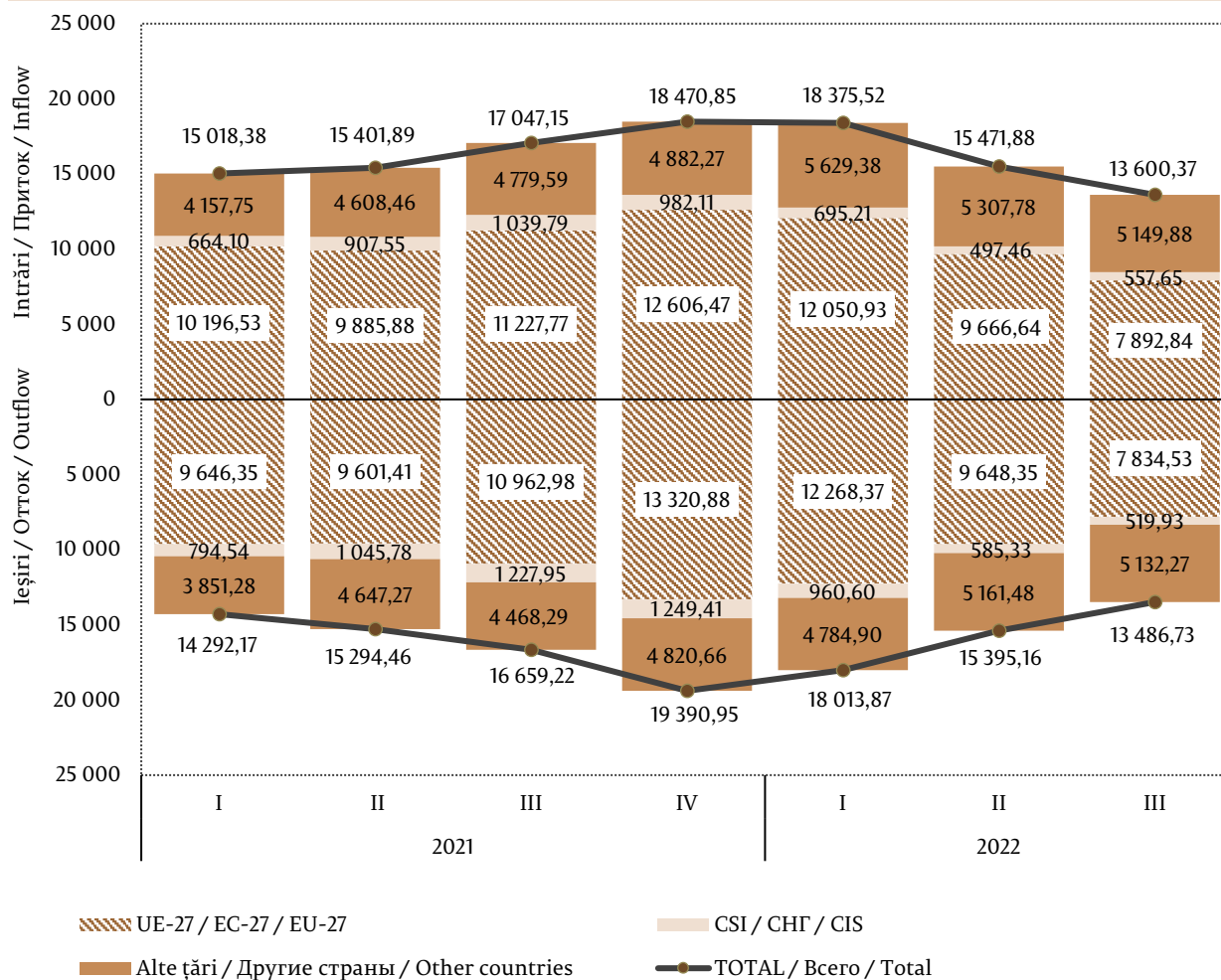
Volumul operațiunilor de încasări și plăți cu UE s-a micșorat cu 29,7 la sută la intrări și cu 28,5 la sută la ieșiri, cu CSI a fost în descreștere cu 46,4 la sută la intrări și cu 57,7 la sută la ieșiri, iar cu alte țări a crescut cu 7,7 la sută la intrări și cu 14,9 la sută la ieșiri (diagrama 28).

Volumul tranzacțiilor bancare internaționale s-a diminuat în trimestrul III 2022. Din punct de vedere geografic, micșorarea a fost cauzată de scăderea valorii tranzacțiilor cu UE și CSI, în timp ce cu alte țări volumul acestora s-a majorat.

Diagrama 28. Fluxurile financiare internaționale agregate înregistrate în sistemul bancar național (mil. USD)

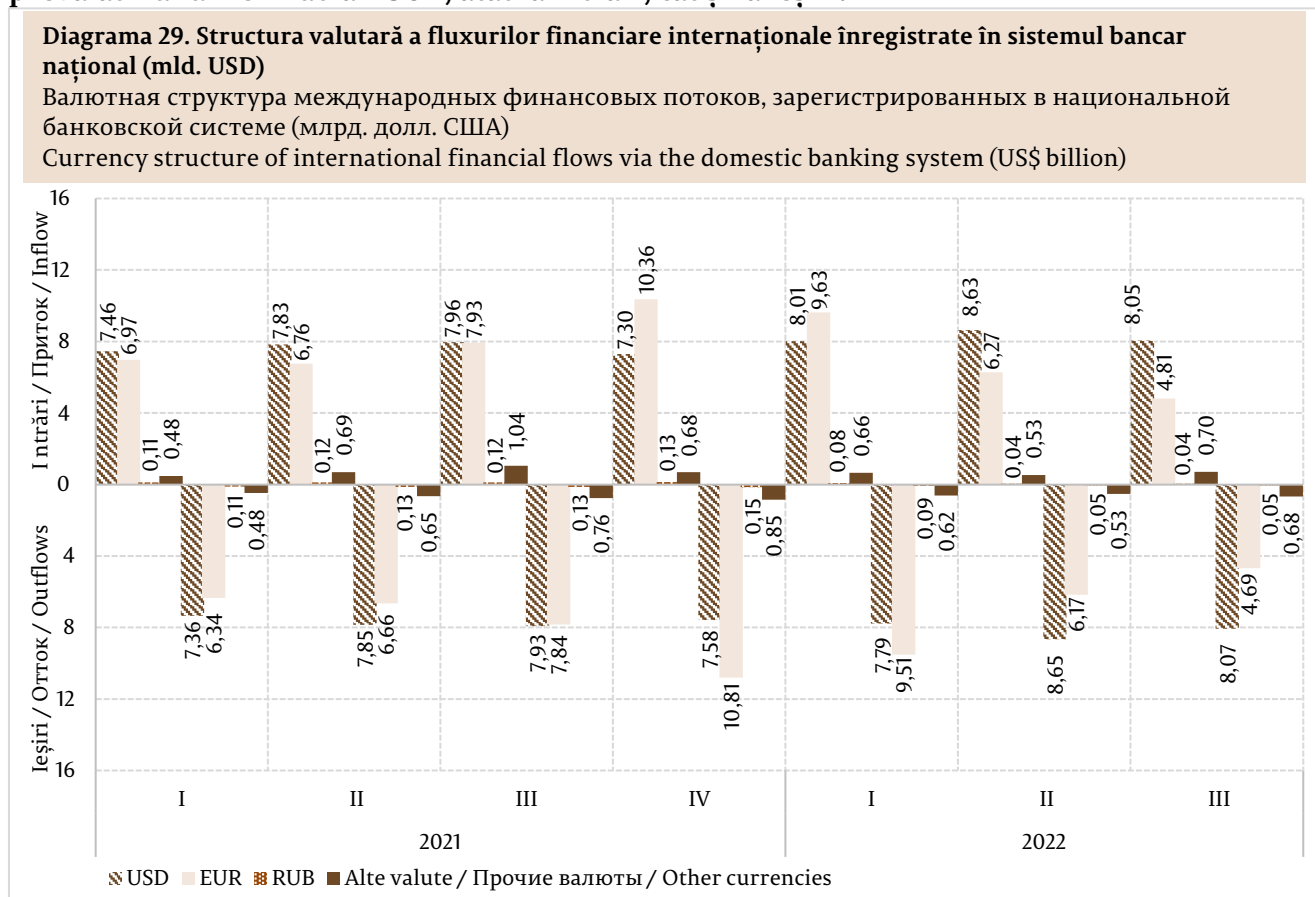
Агрегированные международные финансовые потоки, зарегистрированные национальной банковской системой (млн. долл. США)

Aggregated international financial flows via the national banking system (US\$ million)

Structura valutară a tranzacțiilor denotă prevalența celor în dolari SUA - 59,2 la sută din totalul încasărilor și 59,8 la sută din totalul plăților, ponderea lor majorându-se față de trimestrul III 2021 cu 12,5 p.p. la intrări și cu 12,2 p.p. la ieșiri (diagrama 29). Tranzacțiile bancare în euro au avut o pondere de 35,4 la sută din totalul intrărilor și 34,8 la sută din totalul ieșirilor, în descreștere cu 11,1 p.p. la intrări și cu 12,3 p.p. la ieșiri.

În structura valutară a operațiunilor internaționale înregistrate în sistemul bancar au prevalat fluxurile în dolari SUA, atât la intrări, cât și la ieșiri.

Persoanelor fizice din Republica Moldova, prin intermediul băncilor licențiate, le-au fost *transferate* din străinătate mijloace bănești în valoare de 510,59 mil. USD⁷, în creștere cu 16,2 la sută comparativ cu trimestrul III 2021, dintre care prin intermediul sistemelor de remitere de bani – 410,82 mil. USD, în bază brută.

Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice în bază netă⁸ au constituit 491,43 mil. USD.

Din punctul de vedere al provenienței geografice a transferurilor în favoarea persoanelor fizice, cele din UE au fost în descreștere cu 2,8 la sută, comparativ cu trimestrul III 2021, și au

⁷ Totalurile includ atât transferurile internaționale prin sisteme de remitere de bani (SRB), cât și alte transferuri bancare internaționale în favoarea persoanelor fizice (cu excepția transferurilor aferente activităților antreprenoriale și celor cu caracter investițional). În totaluri sunt incluse și transferurile bancare interne de la nerezidenți (reprezentanțele organizațiilor internaționale sau ale agenților economici străini, ambasade, consulate, reprezentanțe guvernamentale) către persoane fizice rezidente.

⁸ Transferurile nete includ datele în bază netă doar pentru transferurile prin SRB, conform clearingului dintre sistem și banca licențiată (soldul dintre intrări și ieșiri). Datele pe SRB reflectă sumele efective transferate de la sistem la banca licențiată. Transferurile bancare ale persoanelor fizice, altele decât cele prin SRB, sunt reflectate în bază brută.

avut o pondere de 42,0 la sută. Transferurile din CSI s-au majorat de 2,6 ori comparativ cu trimestrul III 2021, revenindu-le o pondere de 28,5 la sută. Transferurile din alte țări au constituit 29,5 la sută din totalul transferurilor în favoarea persoanelor fizice, micșorându-se cu 7,6 la sută comparativ cu trimestrul III 2021 (tabelul 16).

Tabelul 16. Structura geografică a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice (mil. USD)

Географическая структура трансфертов (переводов) денежных средств из-за границы, осуществлённых в пользу физических лиц (на брутто основе, млн. долл. США)

Geographic structure of gross money transfers from abroad in favor of individuals (US\$ million)

	2021				2022			2022 III / 2021 III
	I	II	III	IV	I	II	III	
	mil. USD / млн. долл. США / US\$ million							%
Total / Всего / Total	395,51	460,71	439,42	438,68	372,65	482,37	510,59	116,2
UE/ EC-27 / EU-27	195,71	233,31	220,57	221,57	197,13	222,57	214,32	97,2
CSI / СНГ / CIS	46,41	54,80	55,46	51,29	30,33	110,24	145,29	262,0
Alte țări / Другие страны / Other countries	153,39	172,60	163,39	165,82	145,19	149,56	150,98	92,4

Rusia / Россия / Russia	42,21	50,29	50,47	46,04	27,19	107,46	141,79	280,9
Israel / Израиль / Israel	71,38	74,11	68,62	71,71	64,43	64,62	64,78	94,4
Germania / Германия / Germany	42,81	54,18	52,70	54,30	47,95	55,72	56,84	107,9
Italia / Италия / Italy	56,64	59,18	55,53	52,93	47,99	49,74	48,57	87,5
SUA / США / USA	30,93	36,67	38,84	40,12	37,06	38,14	40,29	103,7
Franța / Франция / France	31,63	39,71	35,12	37,88	33,45	38,64	33,23	94,6
Marea Britanie / Великобритания / UK	34,56	43,50	37,62	34,25	25,71	27,45	24,18	64,3
Irlanda / Ирландия / Ireland	13,09	16,80	14,60	13,45	11,72	12,09	11,62	79,6
România / Румыния / Romania	7,05	8,83	8,78	9,16	8,74	9,65	10,45	119,0
Belgia / Бельгия / Belgium	5,91	7,92	6,32	7,86	6,96	8,64	6,92	109,5
Cehia / Чехия / Czechia	6,40	7,94	7,45	6,95	5,91	6,70	6,70	89,9
Portugalia / Португалия / Portugal	5,46	6,33	6,73	6,28	5,65	5,82	5,85	86,9
Spania / Испания / Spain	5,72	6,95	6,33	6,46	6,08	6,32	5,82	91,9
Polonia / Польша / Poland	3,98	4,46	4,76	4,48	3,83	4,68	4,74	99,6
Turcia / Турция / Turkey	3,79	3,88	3,94	3,74	3,51	3,66	4,18	106,1
Canada / Канада / Canada	2,11	2,74	2,82	3,24	2,87	2,58	3,07	108,9
Cipru / Республика Кипр / Cyprus	1,64	1,94	2,10	1,99	1,62	2,33	2,25	107,1
EAU / ОАЭ / UAE	1,34	1,61	1,56	1,42	1,57	1,68	2,03	130,1
Grecia / Греция / Greece	1,54	1,88	1,93	1,89	1,52	2,01	2,01	104,1
Kazahstan / Казахстан / Kazakhstan	0,51	0,54	0,74	1,01	0,50	0,55	0,66	89,2
Ucraina / Украина / Ukraine	2,53	2,67	2,94	2,85	1,55	0,49	0,53	18,0

Transferurile din Rusia, ce au constituit 27,8 la sută din total, au marcat o creștere considerabilă (de 2,8 ori față de perioada similară a anului 2021) fiind în vârful top-ului pe țări, urmate de acelea din Israel (12,7 la sută din total intrări) și Germania (11,1 la sută).

Seriile de timp pot fi accesate în Baza de date interactivă:

Balanța de plăți (MBP6) în prezentare standard:

<http://bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP17.xhtml>

Balanța de plăți (MBP6) în prezentare desfășurată:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP16.xhtml>

Balanța de plăți (MBP6) în prezentare analitică:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP22.xhtml>

Raportul integrat al poziției investiționale internaționale (MBP6):

<http://bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP20.xhtml>

Poziția investițională internațională (MBP6) în prezentare standard:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP23.xhtml>

Poziția investițională internațională (MBP6) în prezentare analitică, pe scadențe:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP25.xhtml>

Poziția investițională internațională (MBP6) în prezentare analitică, pe instrumente:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP26.xhtml>

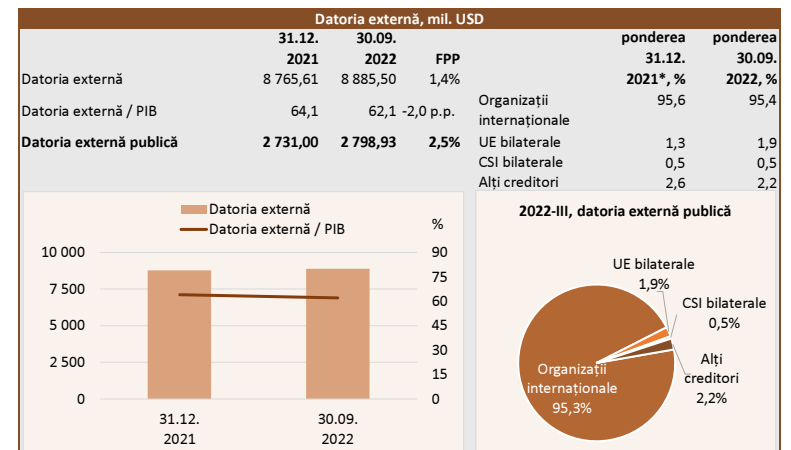
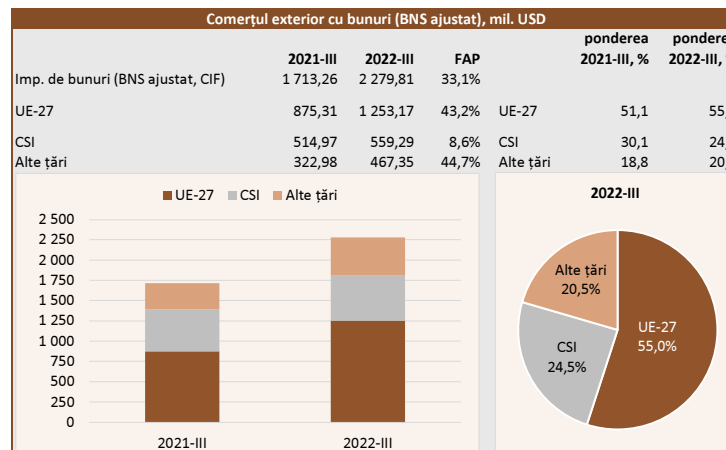
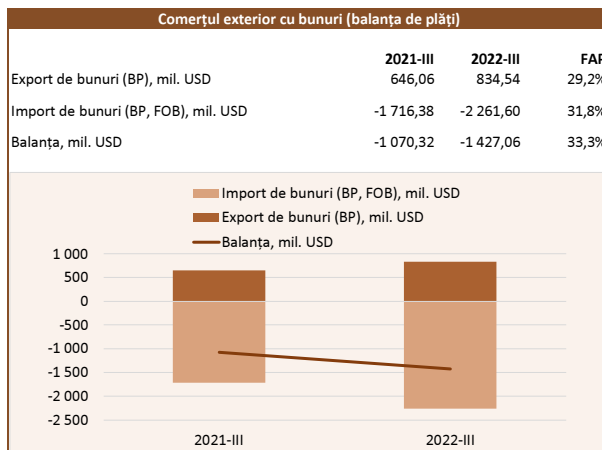
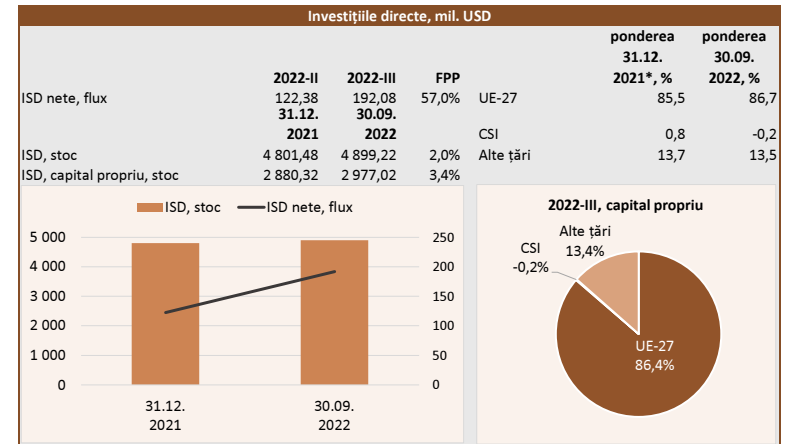
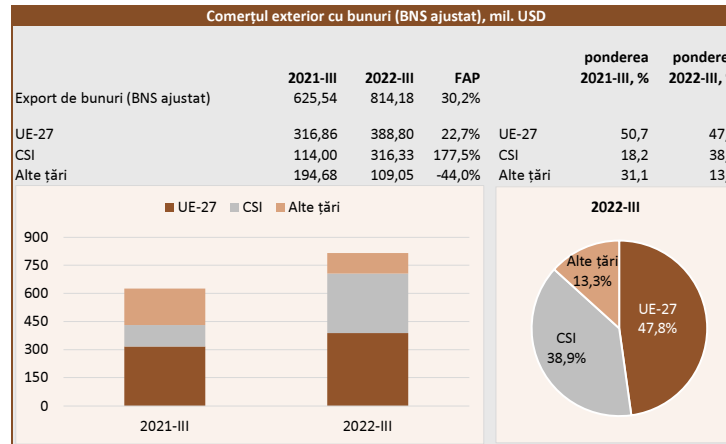
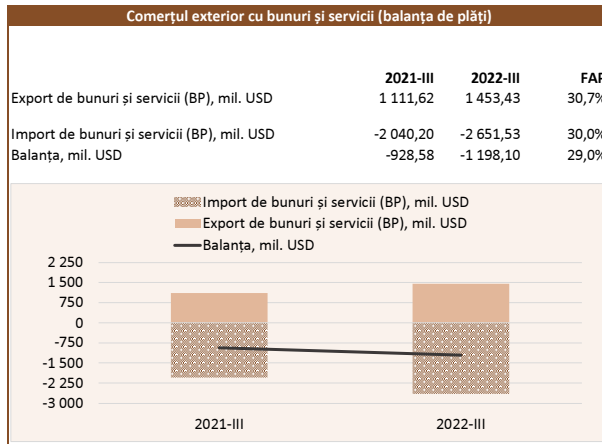
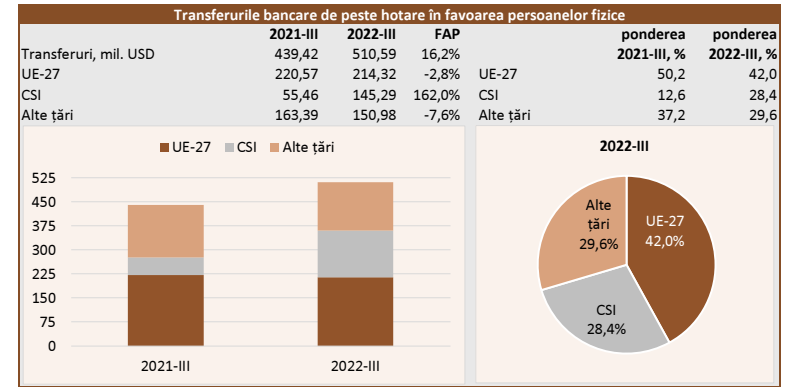
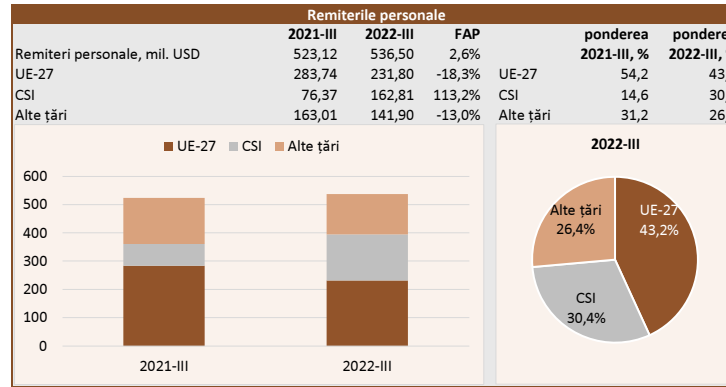
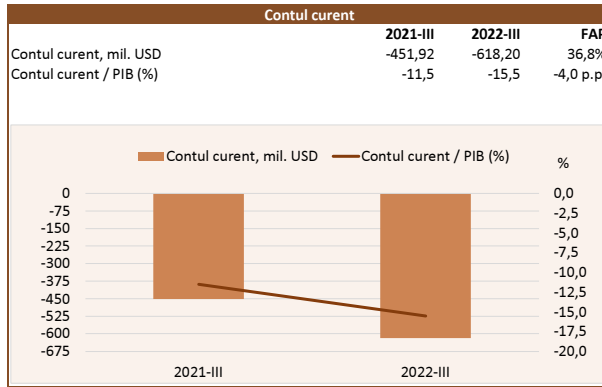
Poziția investițională internațională (MBP6) în prezentare analitică, pe sectoare:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP27.xhtml>

Datoria externă brută (MBP6): <http://bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP18.xhtml>

Transferuri de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice (în bază netă): <https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP4.xhtml>

Principali indicatori ai conturilor internaționale

* date revizuite

FAP - față de (perioada similară) anul precedent

FPP - față de perioada precedentă